

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

GODINA X. 2002.
LISTOPAD-PROSINAC
ОКТОМВРИ-ДЕКЕМВРИ
ЦЕНА 5 КН

32
БРОЈ

ISSN 1333-7769

Среќна
НОВА 2003

Борис Трајковски претседател на Република Македонија

Колаж од Божиќното празнување

Благоја Јовановски

ГОДИНА ВО ЗНАК НА ИЛИНДЕНСКИОТ ЈУБИЛЕЈ

Драги наши читатели, Христос се роди! Нека ни се честити и вековити празниците! Најтопло ви благодарам за честитките и ви возвраќам со искрени желби-животот да ви биде исполнет со љубов, среќа, спокојство и благодет.

И годинава Христовото раѓање-Божиќ Македонците и Македонските црквени општини во Хрватска го одбележаа свечено и достоинствено.

Пред нас е летото Господово 2003-то во кое што Заедницата на Македонците во Република Хрватска, МПЦО, Хрватското македонско друштво и други македонски асоцијации влегуваат со неколку крупни проекти, на кои што би сакале да Ве видиме и да Ве покануваме што помасовно да учествувате.

Од бројните планирани програми и активности во 2003-та година на прво место, според важноста, го ставам обележувањето на сто годишнината на Илинденското востание (1903-2003 г.) и сто-годишнината од смртта на Гоце Делчев. Мал јубилеј обележува и списанието Македонски глас кое достоинствено и свечено ќе ја одбележи 10-годишнината од излегувањето на првиот број на Македонски глас.

Се разбира, и оваа година нема да изостанат ни традиционалните културни манифестации: "Денови на македонската култура во Хрватска", (Оснек, Пула, Ријека, Сплит, Загреб, Задар), "Шести денови на браќата Миладиновци" во Ѓаково и Осиек, "Рацинов ден" во Самобор, "Македонска вечер", "Денот на државноста на Репу-

блика Македонија", "Денот на востанието на Република Македонија", "Македонска христијанска вечер", изложби, промоции на книги, концерти и др.

Планирано е да се печатат книгите: Борислав Павловски: *Dani Dimitrija i Konstantina Mladinova*, Scotti Giacomo: *Zbirka makedonskih epskih narodnih pjesama i pripovjedaka*. Планирано е да се печати специјален број на списанието Македонски глас посветен на Илинденскиот јубилеј и на јубилејот на списанието.

Секако, секое македонско културно друштво во Хрватска има и свои програми што произлегуваат како резултат на работата на аматерските секции. Се планираат да се одржат многубројни концерти, претставување на книги, изложби, предавања, книжевни средби, филмски проекции, учество на културни манифестации и сл.

Богата активност планираат да реализираат и македонските православни црквени општини во Хрватска како и Хрватско-македонското друштво од Загреб кое во оваа година ја обележува 10 годишнината од основањето. Овие планирани програми ќе можат да се реализираат благодарјќи пред сè на финансиската подршка на Владино биро за националните малцинства на Република Хрватска.

Македонците од Хрватска тесно соработуваат со Македонија и ја пратат состојбата во Македонија која е наши-

от корен и извор на нашето постоење.

Македонците во Хрватска се лојални граѓани на земјата во која живеат и со задоволство ги продолжуваат традициите на нашите дедовци и прадедовци негувајќи го националниот, културниот, духовниот идентитет и вредности. Затоа, драги наши Македонки и Македонци, апелирам во името на сопствената иднина да не ги забораваме личностите и наставите, кои придонесоа за нашиот духовен, културен и национален опстанак и сегашното постоење. А тоа ќе го постигнеме ако бидеме обединети, единствени и да не се делиме. Другите не делеле ние да не се делиме!

Редакцијата на списанието "Македонски глас" на сите свои читатели со најубави желби им ги честита Новата 2003 година и Божиќните празници.

NOVOGODIŠNJA ČESTITKA PREDSJEDNIKA MESIĆA

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić poslao je danas svim građanima Republike Hrvatske novogodišnju čestitku u kojoj je, uz ostalo, istaknuo kako je u ovoj godini ostvareno "onoliko koliko je objektivno bilo moguće", a želi "da naš Nova godina dovede još jedan krupan korak bliže ostvarenju obećanog cilja: demokratske, civilizirane, europske, napredne, pravne države Hrvatske".

ZAGREB - U novogodišnjoj čestitki predsjednika Mesića, koju prenosimo u cijelosti, stoji: "Poštovane građanke i građani Hrvatske, obraćam vam se na kraju godine koja je za mnoge od vas bila teška. Očekivali smo, svi zajedno, mnogo. Ostvarili smo onoliko koliko je objektivno bilo moguće. Jesmo li mogli učiniti više?"

Možda i jesmo. S više odlučnosti, s više hrabrosti, s manje kalkuliranja - vjerojatno je moglo biti postignuto i više. No, smjer kojim idemo, to moram krajnje jasno reći, taj smjer je dobar. Njime ćemo nastaviti i u godini koja je pred nama i rezultati neće i ne smiju izostati! Naš je glavni problem i dalje - pokretanje gospodarstva i otvaranja novih radnih mjesta. Doduše, i u tome ima pozitivnih pomaka, ali oni još nisu svakome dovoljno vidljivi. Mi uporno radimo na tome da privučemo strani kapital koji nam je potreban za oživljavanje gospodarstva. I tu imamo određenih uspjeha i realno je očekivati da će se uzlazna linija stranih ulaganja u Hrvatsku nastaviti.

Što se tiče naše pozicije u svijetu, ona je svakim danom sve bolja. Hrvatska je krupnim koracima i definitivno izašla iz izolacije u kojoj je praktično bila neposredno prije održavanja izbora na početku prošle godine. Današnja je Hrvatska prepo-

znata i prihvaćena kao pouzdan partner čije se mišljenje traži i uvažava. Otvorena su nam sva vrata i na nama je da kroz njih prodemo. Što prije, to bolje. No, i ovdje moram biti krajnje jasan. Europska unija, kojoj smo se značajno približili potpisivanjem Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju, ne obećava med i mlijeko, i to odmah. Ali, Hrvatska bez Europske unije jednostavno ne može, uključivanje u nju nije samo naša želja, nego i naša sudbina.

Vrlo je važno što smo uspjeli izboriti individualni pristup, što znači da će se naša sposobnost uključivanja u Europsku uniju procjenjivati isključivo prema tome kako ćemo mi sami prihvaćati europske standarde. Prilagodavanje tim standardima golem je posao koji stoji pred nama i u Novoj godini, i u godinama koje slijede. Naša će se vjerodostojnost procjenjivati i na temelju izvršavanja preuzetih međunarodnih obveza. Želim i ovom prilikom ponoviti kako suradnja s Haaškim sudom i razvijanje regionalne suradnje u prvom redu koriste nama samima. Individualiziranje krivnje za ratne zločine skida odgovornost s naroda koji bi u suprotnom ostali taoci nedjela pojedinaca ili skupina. A suradnja sa susjedima u interesu je i stabiliziranja regije, ali i oživljavanja našeg gospodarstva.

Nastavit ćemo sa stvaranjem uvjeta za povratak svih naših građana koji su proteklih godina bili prognani, ili su izbjegli. Omogućavajući im

povratak i osiguravajući im život u miru i dostojanstvu, mi dokazujemo zrelost naše demokracije i učvršćujemo temelje vladavine prava u Hrvatskoj. Onaj tko je kriv, ne smije ostati nekažnjen. Bez obzira na njegove stvarne ili izmišljene zasluge, bez obzira na sadašnju ili bivšu poziciju u društvu. Ali onaj koji nije kriv ni za što, ne smije biti ni na kojoj osnovi diskriminiran, niti mu smije biti uskraćeno ijedno od prava što ih na osnovi Ustava i zakona uživaju svi građani Republike Hrvatske.

Prije nepune dvije godine ova je vlast preuzela državu s golemim hipotekama. Teško ih se rješavamo i treba nam vremena za to. Znam da mnogi naši građani nemaju vremena čekati. Znam da mnogi žive na granici egzistencije ili teško preživljavaju čak ispod te granice. U prvom redu zbog njih, ali i zbog svih nas i onih koji će doći iza nas, dužni smo što prije izvući Hrvatsku iz teškoća i problema s kojima se još suočava.

Obećali smo demokratsku, civiliziranu, europsku i naprednu, pravnu državu Hrvatsku. Želim da naš Nova godina dovede još jedan krupan korak bliže ostvarivanju tog cilja.

Želim da pritom budemo jedinstveni, svjesni da nas stranačke i bilo kakve druge razlike ne smiju odvrćati od europskog puta demokracije kojim smo krenuli.

Svim građankama i građanima Republike Hrvatske želim sretnu Novu godinu", stoji na kraju novogodišnje čestitke predsjednika Mesića.

НОВОГОДИШНА ПОРАКА НА БОРИС ТРАЈКОВСКИ

Ако 2002 беше преодна година, кога создадовме услови за стабилизација, Новата 2003 треба да биде година на дејствување. Граѓаните на Република Македонија, без разлика каде живеат, имаат право да се чувствуваат сигурни и спокојни во своите домови, а државата е должна тоа да го обезбеди. Ова, се истакнува во новогодишната порака на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски до граѓаните на

нашава земја. Според претседателот Трајковски, приоритети во годинава што доаѓа мора да бидат започнувањето интензивен економски развоен циклус, отворањето нови работни места и намалувањето на невработеноста, а со тоа и на сиромаштијата. "Следната година нека биде година на мир, закон, реформи и просперитет и посреќно живеење", истакна претседателот Трајковски во новогодишната порака.

ШЕКЕРИНСКА ВО ЗАГРЕБ

Средба со Шекеринска во Заедницата на Македонците во Загреб

Потпреседателката на Владата на Република Македонија, Радмила Шекеринска, од 12 до 14 декември 2002 година, беше во службена посета на Република Хрватска. Прериотетна цел беа разговорите за дефинирање на понатамошната стратегија на Македонија и Хрватска од страна на институциите на Европската унија, а Шекеринска и македонската делегација имаа средби и со претседателот Стјепан Месиќ, премиерот Ивица Рачан и други високи личности од политичкиот живот на Хрватска.

И покрај обемната програма, Радмила Шекеринска најде време и за посета на Македонското културно друштво "Крсте Мисирков" и Македонската црковна општина "Св. Злата Мегленска" во Загреб. Притоа, челните луѓе на овие асоцијации ја информираа за активностите што ги остваруваат Македонците кои живеат и работат во Хрватска, но исто така и со проблемите со кои се сретнуваат во афирмацијата на Македонија на овие простори. Во разговорите, главен акцент беше ставен на изградбата на духовно-културниот дом на Македонците во Загреб, за кој се добиени повеќе дозволи, но сега треба да се соберат средства за купување земјиште каде ќе се гради овој објект.

Изразувајќи го задоволството што се наоѓа меѓу свои, Радмила Шекеринска притоа истакна дека на овие простори се чувствува како дома, затоа што овие две асоцијации се духовен мост меѓу Хрватска и Македонија, а нивните членови вистински амбасадори на македонскиот дух. Токму затоа, Владата на Македонија во иднина ќе ги вложи сите свои напори да им помогне на сите свои во странство, затоа што нејзина важна цел е развивање на врските на исељениците со татковината. Воедно, Шекеринска не сакаше да даде лажни ветувања во врска со материјалните средства што Владата на РМ би ги одделила за македонските асоцијации во странство, затоа што 2003 година ќе биде тежок период за сите Македонци, како во Македонија, така и надвор од нејзините граници. Меѓутоа, рече Шекеринска во Загреб, "И понатаму ќе се чинат напори за помош на нашите асоцијации во нивната мисија за културно и духовно претставување на Македонија во Хрватска".

М. Апостолова

Intervju: Aleksandar Milošević, veleposlanik RH u Skopju

Makedonija će trajno ostati u mom srcu

"Teško mi je nabrojiti sve koji su me u Makedoniji primili otvorenog srca i s mnogo prijateljstva. Mnogo je takvih institucija i pojedinaca. U prvom redu to se odnosi na izvanredne kolege i profesionalce u Ministarstvu vanjskih poslova u Skoplju, zatim u Uredu predsjednika

Trajkovskog, pa u nizu kulturnih institucija, kazalista i galerija, i svakako, kolegica i kolega iz medija. Kao što znate, ja sam prije dolaska u Skopje, bio novinar i shvaćam važnost dobrih odnosa sa međumima", kaze u ekskluzivnom intervjuju za "Makedonski glas", gospodin Milošević

Kako ocenujete Vaš dosadašnji rad kao hrvatskog veleposlanika u Makedoniji?

- *Tesko mi je ocijeniti vlastiti rad. O tome više mogu reći nadležni u Ministarstvu vanjskih poslova RH, te u makedonskim institucijama s kojima, na temelju zaduženja, moram surađivati. Ali, da pitanje ne ostane bez odgovora, reći ću da vjerujem kako nisam iznevjerio očekivanja onih koji su me poslali u Skopje. Za dvije godine, koliko se nalazim na dužnosti veleposlanika u Makedoniji, održan je cijeli niz međudržavnih susreta što daje osnovu za pozitivnu ocijenu rada veleposlanika. Ipak, želim naglasiti, da je to prije svega zasluga cijeloga Veleposlanstva, svih mojih suradnika koji, doista, predano i odgovorno obavljaju svoje poslove.*

Koja su bila najvažnija bilateralna pitanja između nase dvije prijateljske zemlje?

- *Vidite. Makedonija i Hrvatska nemaju nikakvih otvorenih pitanja u svojim međusobnim odnosima. To znači da je bilateralna suradnja između nas uspješna i neopterećena problemima. U posljednje dvije godine najviše smo pažnje posvećivali unapređivanju gospodarskih odnosa na temelju Ugovora o slobodnoj*

trgovini, potpisanog još 1997. godine. Na političkom planu bilateralni odnosi bili su posvećeni rješavanju krize koju je Makedonija prolazila teijekom 2001. godine. Republika Hrvatska odlučno je pružila podršku teritorijalnoj cjelovitosti Makedonije i zalagala se za to da se otvorena pitanja u Makedoniji riješe političkim dogovorom, a ne vojnim sukobima. Republika Hrvatska je bila prva zemlja koja je u ljeto 2001. poslala humanitarnu pomoć Makedoniji u vrijednost od više od 500.000,00 EUR-a.

Koji potpisani dokument, po Vašoj ocjeni, ima najveći značaj za naše dvije zemlje?

- *To je svakako Ugovor o slobodnoj trgovini, ali i Sporazum o kulturnoj suradnji, čija je važnost produžena prošle godine. Taj novi odnosno produljeni Ugovor, potpisali su tadašnja ministrica kulture, Ganka Samoilova - Cvetanova i hrvatski ministar kulture, dr. Antun Vujić.*

Koji su Vam ljudi i institucije pružile ruku pomoći i prijateljstva tijekom Vašeg dosadašnjeg boravka u Makedoniji?

- *Teško mi je nabrojiti sve koji su me primili otvorenog srca i s mnogo prijateljstva. Mnogo je*

takvih institucija i pojedinaca. U prvom redu to se odnosi na izvanredne kolege i profesionalce u Ministarstvu vanjskih poslova u Skoplju, zatim u Uredu predsjednika Trajkovskog, pa u nizu kulturnih institucija, kazališta i galerija, i, svakako, kolegica i kolega iz medija. Kao što znate, ja sam prije dolaska u Skopje, bio novinar i shvaćam važnost dobrih odnosa sa međumima. Mislim da sam sa novinarima iz Skopju i diljem Makedonije uspostavio dobre odnose. Za dvije godine, koliko se nalazim u Skopju, dao sam 22 intervjuja, u dnevnim i tjednim novinama, televizijskim i radio postajama. Ta otvorenost makedonskih medija doživljavam kao izuzetnu potporu mom ambasadorskom poslu.

Dali ste za vrijeme svog boravka u Makedoniji stekli nova, večna, prijateljstva?

- *Tesko je reći da su to vječna prijateljstva, jer, znate i sami, da ambasador u jednoj zemlji ostaje tri, najviše, četiri godine. No, doista sam upoznao bezbroj dragih i zanimljivih ljudi i ta poznanstva su me obogatila. Na primjer, suradnja, ali i privatno druženje, sa gospodinom Ljupčom Arnaudovim, državnim savjetnikom u Kabinetu predsjednika Trajkovskog, je nešto što boravak u Makedoniji čini izuzetno ugodnim. Mogu reći da sam prijatelj i sa glumcima Marinom Babićem, Senkom Velinovim, Draganom Spasovim, Jelenom Žugić... Prijateljujem i sa dr. Žarkom Vrskovskim, gradonačelnikom Bitole, Goranom Angelovskim, gradonačelnikom Vinice, sa piscem Venkom Andonovskim. Ima još bezbroj*

ljudi iz medija: spomenuo bih Mirjanu Vasilevu i Stevana Tomića iz MTV ili Gjunera Ismaila i Sašu Ordanoskog iz "Forum"-a. Uglavnom, ti ljudi i poznanstva i druženja s njima ostaće mi u trajnoj uspomeni.

Što bi se po Vašem mišljenju moglo učiniti da se sadašnji, dobri i prijateljski, odnosi između Hrvatske i Makedonije još više poboljšaju?

- *Uvijek se može pronaći više i pronaći novi oblici suradnje. U vremenu koje je pred nama Makedonija i Hrvatska na političkom će planu najtesnije surađivati na temelju zajedničkih vanjskopoličkih ciljeva, približavanju euroatlanskim integracijama. To istovremeno*

- *Već sam rekao da naše dvije zemlje planiraju niz akcija u tom smjeru. Veliku ulogu u tome imaju predsjednici Trajkovski i Mesić, ali i dvije vlade i dva ministarstva vanjskih poslova. Potsjetiću na činjenicu da je gđica Radmila Šekerinska, podpredsjednica makedonske vlade zadužena za europske integracije, na svoje prvo službeno putovanje u inozemstvo došla u Zagreb. Makedonija i Hrvatska otvoreno razmjenjuju iskustva i čvrsto podržavaju jedna drugoj na putu ka Europi.*

Kako ste zadovoljni radom Makedonskog-hrvatskog društva u Skoplju i što bi se dodatno moglo učiniti za njegovu snažniju afirmaciju i napredak?

Republike Makedonije, brojni ugledni intelektualci, gospodarstvenici, umjetnici, ljudi iz političkog života. Njegova Ekselencija makedonski Predsjednik Boris Trajkovski, koji tada nije bio predsjednik Republike Makedonije, bio je prvi tajnik Makedonsko-hrvatskog društva odmah po njegovom osnivanju, a ostao je njegov član do dan danas. Za napredak društva potrebno je osigurati veća financijska sredstva i pronaći im stalne prostorije. Republika Hrvatska iz proračuna odvaja određena sredstva za djelovanje nacionalne Zajednice Hrvata i Makedonsko-hrvatsko društvo. Očekujemo da će i Makedonija ove godine iz svog proračuna izdvojiti sredstva.

Dali su Hrvati koji žive i rade u Republici Makedoniji ravnopravni članovi političke strukture u Makedoniji?

- *Da, oni su doista ravnopravni građani Makedonije i mislim da nitko ne može reći da je na bilo koji način obespravljen zato što je Hrvat. Oni su lojani građani Republike Makedonije i djele dobro i zlo s Makedoncima i ostalima koji žive u ovoj zemlji. Istovremeno, oni su i most prijateljstva i suradnje dva naroda, dvije države i njihovih gradova.*

Dali će Vam godine provedene u Skoplju ostati u ugodnom sjećanju?

- *Svakako. Bit će to jedno neprocjenjivo iskustvo. Upoznao sam divne ljude i divnu zemlju. Obišao sam veliki broj kulturno-povijesnih spomenika i lokaliteta, uživao u ljepotama manastira, fresaka, ikona i ikonostasa. Gledao odlične kazališne predstave, slušao zanimljive koncerte, posjetio velike i značajne likovne izložbe. Sve to me je duhovno obogatilo i Makedonija će trajno ostati u mom srcu.*

*Razgovarala:
Marina Apostolovska-Vujaklija*

Obitelj Aleksandar, Ljiljana i Marko Milošević

zahtijeva i kvalitetniju i snažniju ekonomsku suradnju, ne samo kroz povećanje robne razmjene, koja sada iznosi oko 110 miliona dolara godišnje, nego i kroz zajednička ulaganja i zajedničke nastupe na trećem tržištu. Može se ucinuti više i na kulturnom planu, a za ovu godinu kalendar naših kulturnih događaja doista je bogat.

Sto mislite o suradnji Hrvatske i Makedonije o priključenju europskim integracijama?

- *Drago mi je što ste postavili ovo pitanje. Makedonsko-hrvatsko društvo je doista u proteklih nekoliko godina učinilo vrlo mnogo na planu razvoja prijateljstva i uzajamnog razumijevanja dvije države i dva naroda. U ovom trenutku društvo čije je sjedište u Skoplju ima ogranke u Bitolji, Štipu, Ohridu i Tetovu, a uskoro se sprema osnivanje ogranaka u Resenu i Kičevu. Društvo broji preko 400 članova, a među njima je pet članova Akademija nauka i umjetnosti*

ПРЕНЕСЕНО ИНТЕРВЈУ-ВИЛМА ТРАЈКОВСКА-ПРВАТА ДАМА НА МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНИЈА ДОМ ЗА СИТЕ НАШИ ДЕЦА

Родена е во Колешино, како што вели “најубавото село под Беласица”, на југот на Македонија. Била прва радост на нејзините родители, кои се преселуваат во Скопје додека таа сè уште не проодела. Во Скопје растела и се школувала. Дипломирала на Филолошкиот факултет на групата македонски и англики јазик. По професија е лектор. Мајка е на 14-годишната Сара и 10-годишниот Стефан.

Пренесено од месечникот “Жена”

До пред две години, како и сите вработени во НБ на Македонија, доаѓала во 7 часот на работа, пиела кафе со колегите и со нив го споделувала канцеларискиот дел од денот. По работното време, како и сите други жени, брзајќи влегувала во продавница и купувала нешто за ручек, сирнувала во излозите и се враќала дома, во населбата Ченто. Откако пред две години нејзиниот сопруг Борис стана претседател на Република Македонија, а Вилма прва дама на нашата земја, многу нешта се сменија во нејзиниот и во животот на нејзиното семејство. Скромна со пријатно лице и отворена насмевка, Вилма Трајковска остава впечаток на непосредна соговорничка со која можат да се споделат секојдневните женски искуства, говори за своите активности, како и за искуството што трајно ќе ги понесе како сопруга на претседател на држава.

- Македонската јавност Ве запозна како сопруга на претседател на Р.М. господинот Борис Трајковски. Која е, всушност, Вилма Трајковска?

И сè друго е Вилма Трајковска: просечна македонска жена, вработена во НБ на Македонија, основач на НВО “Витра”, покровителка на Втората меѓународна конференција “Жените во 21 век”, мајка на

две прекрасни деца, Сара и Стефан, ќерка на добри родители и сопруга на Борис Трајковски. Без разлика на мојот сегашен статус-сопруга на претседател на Р.М. ги имам истите потреби и интереси како и секоја образовна, модерна жена, но, морам да признаам, дека стекнав и нови, што ги наметнува функцијата на мојот сопруг. Го сакам првото утринско кафе со Борис, ја сакам утринската веселост на моите деца, помагањето околу нивните домашни задачи, прошетките во природа, кои за жал, се сè поретки, ги сакам пазарите, врвлиците од луѓе. Пријатно ми е да пијам кафе со пријателки, сакам да посетувам културни манифестации, убаво ми е кога одам на концерти, на промоции на книги, на театарски претстави, на модни ревии...

- Повеќе од две години сте прва дама на нашата држава. како се гледате себеси на почетокот на мандатот на Вашиот сопруг, а како сега? Од што најмногу стравувате тогаш, а со какви искуства се здобивте во меѓувреме?

Првите јавни настапи на мојот сопруг како заменик миснистер за надворешни работи, беа увертира во неговата нова функција-претседател на државата.

Дотогаш често патувавме по светот, но приватно. Промената беше очигледна. На пример: го сменивме живеалиштето. Нашата куќа во Ченто, опкружена со соседи и цвеќиња, каде што во непосредна близина живеат и моите родители, ја заменивме со резиденција на Водно. Таа има свој куќен ред. Протоколните обврски-организирање вечери, присуство на разни настани, присуство на задолжителна придружба, органичено движење, одмерување и давање тежина на секој мој искажан збор, сето тоа на почетокот ми изгледаше необично и, признавам, напорно. Но сега стекнав “кондиција”. Сè се учи, па и ваквиот, нов облик на живот. Не секогаш уживам во официјалните вечери, но морам да сум таму, не секој разговор ми е интересен, но го слушам; не секој човек ми е пријатен, но љубезна сум со сите. Приватниот живот, колку и да сакам нормално и да го организирам, е во втор план. Децата, на пример, го сменија училиштето, добија други другарчиња и мислам дека се прилагодија на новата средина.

- Дали поттик за формирање на фондацијата “Витра”Ви даде вашето покровителство на Втората конференција “Жените во 21 век”?

Да. Како покровител имав обврска да се вклучам и во делот обезбедување донатори. Така "Витра" е формирана во функција на подготовка на оваа Конференција, а по нејзиното завршување целосно е посветена на пост-конференциските активности и проекти и веќе правиме напор таа во иднина да заземе соодветно место во редот на невладините организации на Македонија.

- Дали Вашиот сопруг ги споделува со Вас своите визији за Македонија и дали Вие можете да влијаете врз некои негови државнички одлуки?

Малку разговараме за такви теми. Нашите приватни

тоа, но знаејќи за неговата упорност, енергичност и чесност, секогаш го поддржувам во неговите одлуки. Она што го слушам од страна му го пренесувам само за да остане во контакт со стварноста и народот, зошто тој повеќе не може да биде во директен контакт со нив.

- Во каква Македонија би сакале да растат Вашите деца?

Моите желби воопшто не се разликуваат од желбите на секоја мајка во Македонија. Мирна, стабилна, просперитетна земја, во која родителите работат и за тоа примаат плата, можат да заштедат за летување, за книги, за квалитетна храна и за некои

- Дали сега кога сте прва дама имате време за одржување на старите пријателства и време за Вашите мали, лични задоволства: одење на викенд, посета на родителите, одење во црква...

И во она малку слободно време не заборавам која бев и која сум сега. Јас сум истата Вилма и сосема сум свесна за менливоста на кој живеам сега. Искрено речено, знаете ли колку ми се оди на пазар да купам цреша, салата, таму да ја добијам инспирацијата што да зготвам, ама тоа станува комплицирано. Но, за моите најблиски секогаш имам време, а секоја недела, доколку немам некои протоколарни обврски, одам во црква. Инаку со старите

мигови се многу ретки и љубоморно ги чуваме за себе. Тогаш се дружиме со нашите деца, ги споделуваме со нив нивните светови и дома сме само маж и жена со деца. За неговите клучни одлуки, на кои тој го става својот потпис како претседател, по прво дознавам од медиумите, зошто Борис никогаш не доаѓа дома пред 21 часот. Немам никаква потреба да се мешам во неговата работа, не сум стручна и компетентна за

мали секојдневни задоволства. Би сакале моите и сите деца да растат во чиста еколошка средина, а ние, родители, да им бидеме репер како да ја сакаат и чуваат оваа наша преубава Македонија. Да имаат можност да се школуваат, да патуваат, патувајќи да го учат светот, да бидат широки-отворени за светот. Да го прошетаат, но да се вратат и тука да живеат. Македонија да биде дом за сите наши деца.

пријателки понатаму контактираам и понекогаш се смеаме на услугите што другите ги бараат од мене преку нив, како на пример-да се јавам кај директорот на едно училиште и да го замолам да му поправи две од вкупно трите единици што ги има синот на една познаничка на мојата пријателка. Смешно, нели? Без разлика на добрата воља, не сум во можност да бидам волшебница.

Припремила: М. Апостолова

ПЕТА МАНИФЕСТАЦИЈА НА КУЛТУРНОТО ТВОРЕШТВО
НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

РАЗЛИЧНИ ЗАЕДНО

Во концертната сала "Ватрослав Лисински" во Загреб, на 3-ти ноември 2002 година, се одржа 5-та Манифестација на културното творештво на националните малцинства во Република Хрватска. Покровител на оваа приредба беше претседателот на Република Хрватска, господин Стјепан Месиќ, а во организација на Владата на РХ - Уредот за национални малцинства и во соработка со здруженијата на националните малцинства.

На оваа годишна манифестација меѓу 14 сојузи, заедници, унии и културни друштва со околу 600 учесници, присутна беше и Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Тоа беше настап на секциите на македонските културните друштва од повеќе градови. Во заедничката изведба на песни и ора од јужното Повардарие учествуваа: фолклорната група "Оро" и оркестарот "Т'га за југ" на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, фолклорната група "Илинденки" од МКД "Илинден" од Риека, пејачката група "Вардарки" од МКД "Браќа Миладиновци" од Осиек и пејачката група "Чалгии" од МКД "Кочо Рацин" од Пула. Под водство и кореографија на Иван Качуров и под водство на инструменталната група на Стефко Качуров, со голем успех и долг аплауз ги изведоа

калајгиското и крстачкото оро како и ората стамена и егејка.

Манифестацијата ја отвори потпретседателот на Владата на Република Хрватска д-р Анте Симониќ. При тоа ги поздрави сите присутни и рече:

"Ekselencijo, poštovane gospode i gospoda, štovani i dragi posjetiteli,

Veliko mi je zadovoljstvo što sam danas ovdje s Vama i što ćemo svi zajedno uživati u ljepotama vaših

pojedinaца различитih tradicija. Međutim, bez obzira na raznolikost oblika i sadržaja mnogih kultura, one se međusobno prožimaju, jer sve imaju kao temelj, pečat ljudskog duha. Sva kulturna ostvarenja su opće ljudsko vlasništvo, ali jednako tako pripadaju i svakom čovjeku ponaosob, u mjeri u kojoj je on spreman od njih uzeti. Danas se ljudske zajednice u globalnom smislu sve više približavaju. Sve manja je izdvojenost pojedinih sredina, koje

su još donedavno bile bespomoćno udaljene. U mnogim područjima ljudskih djelatnosti ostvaruje se jedinstvo čovječanstva što svijet vodi prema neraskidivom z a j e d n i š t v u . Duhovno jedinstvo se iskazuje i u prožimanju tehnologije, znanosti, umjetnosti, filozofije, religije, mitologije, običaja, tradicije,

Настап на Заедницата на Македонците во Република Хрватска

umjetničkih ostvarenja. Čast mi je pozdraviti vas u ime pokrovitelja ove manifestacije, predsjednika Republike Hrvatske, gospodina Stjepana Mesića i Vlade Republike Hrvatske. Posebne pozdrave upućujem vama, koji sudjelujete u realizaciji programa i svima onima koji su svojim zalaganjem omogućili da manifestacija kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina u Hrvatskoj, postane tradicija i da se održava već petu godinu za redom.

Postoji panorama ljudskih osobnosti i duhovnih specifičnosti, koje svoj krešendo realiziraju zajedničkim naporom mnogih generacija i bljeskovima darovitih

športa, gospodarstva itd. - zajedničkim opće ljudskim principima. To jedinstvo ne bi smjelo ugroziti individualne slobode i iskričavost pojedinca - već mora poticati individualnu, nacionalnu, konfesionalnu, rasnu te opće društvenu afirmaciju.

Samo otvorenost prema novim spoznajama i sklonost duše divljenju prema sadašnjici, ali i davno postojećem, prema tradiciji vlastite sredine, mogu omogućiti uzlet u neslućene visine. U tom pokušaju razumijevanja sebe, vlastitih korijena i svijeta - neophodna je povezanost sveukupnosti u vremenu i prostoru, te osjećaj sreće u dijeljenju ostvarenog s drugima. I tu, baš Vi,

dragi i štovani predstavnici nacionalnih manjina imate odlučujuću ulogu. Ta važnost raznovrsnosti ljudskog duha i naslijeđa, se slikovito ogledava i u činjenici da mnoge aktivnosti putem zajedničkog napora pridonose unapređenju ljudskog spoznavanja svijeta, i veselja življenja. Šarolikost pristupa u razumijevanju svijeta, za svekoliku je ljudsku civilizaciju pretpostavka daljem napretku. Kao što mnogi skupni pokušaji, obogaćeni nemjerljivim pojedinačnim ljudskim naporima u tijeku tisuća godina - obojeni raznolikošću motiva, polaznih pretpostavki, tradicije, tehnoloških pomagala itd. - čine veličanstveni mozaik koji nas, tek u zajedničkom prožimanju, približavaju boljem razumijevanju svijeta. Zato raznolikost pristupa obogaćuju naše civilizacijske napore i uspjehe, još jednom se otimajući gruboj i rigidnoj shemi ukalupljenih aktivnosti - pri čemu vaše posvećenje tradiciji, te pojedinačnom i općem dobru, vašu misiju čine posebnom.

Moramo stremiti civilizacijskim ostvarenjima koja jačaju svijest koja želi znati sve, koja slavi i vlastitu tradiciju, a da pri tome ostane otvorena novim provjerama i doprinosima - nedogmatska, nezaprlijana, nezločesta, neozlojeđena, nezlobna i svima dostupna. Kako je lijepo takav stav poticati i iznalaziti mu razloge, te stvarati dodatne pretpostavke da takvim i ostane. A to činite baš vi i na tome vam velika hvala.

Današnje okupljanje i ova manifestacija, omogućava nam da se još više zbližimo, da bolje upoznamo običaje, kulturu i stvaralaštvo naroda koji žive u Hrvatskoj i da se obogaćeni ljepotom novih spoznaja, međusobno bolje razumijemo.

U ime pokrovitelja, predsjednika Stjepana Mesića, zahvaljujem se organizatorima ovog veličanstvenog skupa i svima koji su prepoznali njegovo značenje pa ga i potpomogli, proglašavam V. manifestaciju kulturnog stvaralaštva nacionalnih

manjina u Republici Hrvatskoj - otvorenom".

Пред почетокот на манифестацијата во салоните на концертната дворана се одржа 2-ра ИЗЛОЖБА на информативните и издавачки дејности. Оваа изложба ја отвори Фурио Радин, претседател на соборскиот одбор за правата на националните малцинства. Во поздравниот говор тој истакна дека националните малцинства во Хрватска имаат многу активности и изданија. За тоа се

број на "Македонски глас") и со неколку последни броеви од ова наше списание.

За изложбата беше приреден и Каталог на *Listovi, časopisi i izdanja nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj*.

Уредникот на овој каталог во својот увод истакна дека информативната и издавачката дејност на малцинствата е разнолика по бројот на периодичните и монографските изданија. Таа целосно ги изразува успесите и тешкотиите во жи-

Изложба на информативните и издавачки дејности на Македонците

потребни голем труд и материјални средства, а поголема заслуга имаат малцинствата од оние кои ги финансираат. Без изданијата на списанијата, книгите и весниците нема идентитет на националните малцинства. Се гордее што е припадник на едно малцинство, а посебно кога се свати што тоа значи. Достојни сме граѓани на оваа земја, ние ја сакаме и Владата треба да даде поголема помош за издаваштвото.

Нашата Заедница на изложбата се претстави со 11 книги (за кои беше збор во претходниот

вотот на заедниците или сојузите на националните малцинства. Нивната исклученост во друштвените и културните текови во денешна Хрватска најдобро се изразува токму со настојувањето на нивниот образован слој преку списанијата и книгите да го зачуваат сопствениот идентитет и традиција.

На завршниот дел од приредбата сите учесници заедно ја изведоа "Европската химна" (обработка на "Одата на радоста" од Лудвиг ван Бетовен"), како химна на Европската унија.

М. Паризоски

U OSIJEKU I ĐAKOVU SVEČANO OTVORENI VIII. DANI MAKEDONSKE KULTURE

Kulturna razmjena - - bogatstvo za obje države

U organizaciji Gradskog poglavarstva Osijeka, Zajednice Makedonaca u RH i Makedonskog kulturnog društva "Braća Miladinovci" Osijek, promocijom knjige prof. Blagoja Jovanovski "Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća" (u subotu, 19. listopada, u Svečanoj dvorani HNK Osijek) svečano su otvoreni VIII. dani makedonske kulture u Osijeku i Đakovu. Uz nazočnost predstavnika Poglavarstva i inih osječkih kulturnih institucija, ovu tradicionalnu manifestaciju svečano je otvorio Tome Batkovski, ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Makedonije u RH.

Dr. Tome Batkovski otvara manifestaciju VIII. Dani makedonske kulture u Osijeku i Đakovu

"Glasu Slavonije". Prof. dr. Borislav Pavlovski nazočnima je predstavio život i rad autora Jovanovskog, organizatora više od 700 različitih manifestacija u proteklih 35 godina.

"Ovim memoarskim zapisima, autor nas je podsjetio na ono što znamo, ali i otkrio mnogo novih podataka", naglasio je Pavlovski, ocijenivši Jovanovskog objektivnim prikazivačem niza problema ove etničke jezgre. "Jovanovski je prosuditelj štiva, tumač znanstveno i stručno provjerenih

podataka. Dobro je informiran, a gradu izlaže pozornost i razumljivo", nastavlja Pavlovski.

Knjigu je uvjetno podijelio u dvije cjeline. Prvu čine fenomeni do druge polovine 20. st. - politički, nacionalni, povijesni, a drugi je dio nov i inicijalan, u kojem je do izražaja došla autorova revnost u prikupljanju podataka.

Odgovor na pitanje - o kakvoj se knjizi radi - pokušao je dati prof. dr. Milorad Nikčević. Prema tipologiji, žanru, riječ je o poredbenoj publicistici, no bliskoj diskurzivnom književnom obliku feljtona. "Ovo je knjiga susreta, dodira, prožimanja. Nije nastajala u zrakopraznom prostoru. U kulturi nema Berlinskog zida. Potvrda je to suodnosa duhovno bliskih kultura sličnog habitusa i povijesnog okruženja i pokušaj uspostavljanja dijakronije (raznovremenosti, nap.a.), uspostavljanja povijesne niti", nije krio zadovoljstvo Milorad Nikčević.

"Iz dobrog se feljtona može štošta napraviti", optimistično je ustvrdio jedan od recenzenata knjige prof. Zdenko Samaržija. Sam je autor Jovanovski istaknuo kako je "sve što je htio reći, napisao u knjizi". Moderator predstavljanja bio je urednik knjige, publicist, Damir Svoboda.

VIII. dani makedonske kulture završavaju danas (u ponedjeljak, 21. listopada) promocijom ove knjige u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Đakovu, s početkom u 19 sati.

N. Bošnjak, Glas Slavonije, 21. 10. 2002.

Istaknuvši značaj kulturne razmjene i bogatstvo za obje države, te vrlo dobre odnose Makedonije i Hrvatske, Batkovski je zahvalio i poželio uspjeh svim sudionicima manifestacije. Drugi - no ne manje važan - povod okupljanja velikog broja posjetitelja bilo je i predstavljanje knjige prof. Blagoja Jovanovski "Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća".

Riječ je o ukoričenim feljtonima, koje je Jovanovski objavljivao u skopskoj "Novoj Makedoniji" i

Posjetitelji manifestacije VIII. Dani makedonske kulture u Osijeku i Đakovu

Prof. dr. Milorad NIKČEVIĆ

Sinteze Blagoja Jovanovskog o hrvatsko - makedonskim odnosima kroz stoljeća

(Blagoja Jovanovski, *Hrvatsko - makedonski odnosi kroz stoljeća*;
Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb - Osijek, 2002., str. 148)

Već je odavno irski nobelovac George Bernard Shaw (1856-1950) izrekao premisu da *Kulturni poslanici zaslužuju svoj život onoliko koliko ga posvećuju kulturi svog naroda, a djelatnici ljudskog duha s osjećajem dviju domovina - takav život zaslužuju dvostruko jer ga poklanjaju kulturi dvaju naroda!*

Ovu premisu iznosim upravo povodom objelodanivanja prvijenca Blagoja Jovanovskog *Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća*.

Tipologija knjige i teorijska polazišta

O kakvoj se knjizi Blagoja Jovanovskog radi? Ukorićenje *Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća* po tipologiji i žanru ulazi u one tiskovine koje bi ponajbolje mogli označiti **poredbenom (komparativnom) publicistikom**, mada ovaj žanr predstavlja i prijelazni diskurzivni kulturološki oblik feljtonistike, pa nije čudno što se Blagojina knjiga prethodno pojavljivala u nastavcima kao feljton na stranicama "Glasa Slavonije" 1999. godine.

Knjige koje po sadržaju i strukturi ulaze u ovakav korpus spadaju, dakle, istovremeno u tipologiju *komparacija, paralela, recepcije, doticaja, kontaktnosti, utjecaja*, dakle u sadržaje koji prelaze granice jezika i nacionalnih kultura.

Da bismo problem knjige i njezine tipologije jasnije sagledali, potrebno je fiksirati u svezi s tom literaturom nekoliko teorijsko-poredbenih naznaka, bolje reći teorijsko-tipoloških teza:

1. U novije vrijeme kulturolozi, književni povjesničari, književni teoretičari, smatraju da je od svih književnih, kulturoloških i filoloških sustava (dogmatsko - reproduktivnog, pozitivističkog, fenomenološkog, komunikacijsko-informacijskog, interpretacijskog, hermene-

utičkog, strukturalističkog, psihoanalitičkog, estetskog, esplikativnog, formalističke ruske škole, semiotičkog i slično) komparativni, to jest poredbeni sustav (metod) *najbliži prirodi kulturnih pojava*.

2. Starija komparatistika, to jest poredbena škola za taj metod rabila je termine "utjecaji", "djelovanje", "preuzimanje" i "komparacija".

Takva teorija *utjecaja, djelovanja, preuzimanja i komparacija* ostala je dugo prisutna, zapravo paralelno je egzistirala s pozitivizmom i reproduktivno-sociološkim pravcem u kulturi, odnosno literaturi druge polovice 19. stoljeća, pa u određenim recidivima živi sve do danas. Bit te teorije (*utjecaja i komparacija*) je u tome da se jedna kultura / književnost (ili jedan stvaralac, tj. njegovo književno, likovno, muzičko, filmsko djelo) sagledava u kontekstu (odsaju) druge kulture, pisca / umjetnika, tj. određene stilske škole (formacije), pravca i / ili tendencije.

Tu dilemu su poodavno otklonili veliki književni umovi, poput Goethea, a i veliki hrvatski pjesnik stilske formacije *moderne* Vladimir Nazor, čije je književno i prevodilačko djelo izrastalo na romanskoj kulturi, u svojoj je pjesmi *Plagijati* otklonio svaku sumnju:

Ja ne gazim sjeme što ga vjetar nosi u moj usjev;

*ja ga puštam neka zrene
u plamenu moga srca i u
rosi moga znoja,
rast će, kao da je od mene*

Knjiga Blagoja Jovanovskog, dakle, pokazuje u poredbenom fokusiranju da niti jedna nacionalna kultura (književnost, slikarstvo, glazba, film, folklor i slično) ne nastaje u zrako-proznom prostoru, vakuumu, izoliranosti od drugih nacionalnih kultura.

Svaka nacionalna kultura (kako hrvatska tako i makedonska, ukrajinska, ruska i slično) nastaje, zapravo (razvija se) u doticajima, susretima, dodirima i prožimanjima i to: s općom, to jest svjetskom (zapadnoeuropskom) i u ovom Blagojinom slučaju s mediteranskim kulturom te sa ostalim kontaktnim nacionalnim kulturama (hrvatskom, makedonskom, bosanskohercegovačkom, crnogorskom - južnoslavenskim kulturama koje su dojučer ulazile u korpus *jugoslavistike*).

Blagojina knjiga *Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća* eksplicite ukazuje i na to da stvaralački kontakti, to jest poticaji mogu biti naročito intenzivni: u etnički i teritorijalno bliskim kulturama / književnostima, kao što je to hrvatska i makedonska u ranom

srednjovjekovnom razdoblju; u nacionalnim kulturama koje su manje ili više jedna od druge prostorno *udaljene*, ali su formirane u bliskim ili pak u vrlo sličnim historijskim i prirodnim uvjetima.

U stvari, generalno gledano, sve nacionalne kulture kao takve opstojе kroz jedinstvo općeg i posebnog, u vidu koegzistencije internacionalnih, interkulturalnih i nacionalnih sadržaja, koje čine dijalektičko jedinstvo raznolikosti kao uvjet njihova nastanka i razvitka. To predstavlja osnovnu dinamičku, pokretačku snagu, napretka svake kulture i literature. Riječju, bez suodnosa općeg i posebnog, kontaktne kulture bi bile mrtve i nepokretne! Međusobno uzajamno interkulturalno djelovanje u dvjema kulturama / literaturama odvija se, to jest interferira se (realizira se) kroz dva vida: **primanja i davanja**, to jest u obliku **recepcije i emisije (referencije)** raznih sadržaja (stimulansa): tematsko-motivskih, žanrovskih, tipoloških, jezičnih, religijskih, folklornih, povijesnih, privrednih i slično.

Rasoponi tematskih žarišta

Upravo je sve ovo trebalo izložiti kako bismo se lakše približili sagledavanju poredbene publicistike Blagoja

Jovanovskog. A ona je upravo ono štivo koje bismo terminološki mogli označiti novijim i preciznijim terminima, poput knjige "susreta", "dodira", "prožimanja", "suodnosa", "receptije", "interferencije", "doticaja" i "kontaktnosti", dakle, termina koji imaju samo semantičku iznijansiranoost!

Knjiga Blagoja Jovanovskog je prije svega **sintetička**, koncizno pisana veoma razumljivim jezikom s ciljem da pruži pregled kulturnih kontaktnosti između Makedonije i Hrvatske i njihovih naroda. Ona teži uspostaviti kulturnu dijakroniju to jest povijesnu nit, od početaka do danas. Stoga nas Jovanovski upoznaje sa mnogim kulturnim fenomenima koje bismo mogli taksativno naznačiti:

Zajedničkom etničkom jezgrom, to jest iskonom rada i kulturom tradicijom koju su utrljali braća Ćirilo i Metod u slavenskom (glagoljaškom) supstratu, te njihovi brojni učenici koji su pronosili duh pismenosti u Ohridu, cijeloj Makedoniji, najsnažnije u hrvatski kulturni prostor pa i kod drugih južnoslavenskih naroda.

Ta se povijesna dijakronija nadalje proteže na Samuilovo carstvo, koji u ekspanzivnim pohodima dolazi do katoličke Duklje (Crne Gore, koju Jovanovski neprecizno na osnovi preuzete literature naziva "Hrvatskom Dukljom?!"), pa sve do Dubrovnika i krajeva Krocije.

Naravno, prateći sintetički te slojeve kulturnih susreta, Jovanovski nije mogao mimoići ni Makedonsku crkvu, makedonske biskupije koje su predstavljale centre kulture i pismenosti, u čijem se krilu zadugo gajila usmena književnost i folklor. Impesivne su spoznaje da su u svemu tomu sudjelovali kulturni djelatnici iz Hrvatske, poput: *Antuna Mihanovića*, *Franje Kubača*, historika i proučavatelja *Ivana*

Kukuljevića Sakcinskog. Iz te zajedničke duhovne klime iliraca, izrast će i najznačajniji zbornici usmene književnosti *braće Miladinova* čiji je rad podupro najveći mecena i duhovnik, *Josip Juraj Strossmayer*, koji je sa svojim suradnikom *Franjom Račkim* radio na promicanju južnoslavenskog ozračja i ekumenizma. To se zračenje umnogome

zbirku koja je simbolično najavila "bijela svitanja" i slobodu makedonskom narodu.

Obol koji je udario Racin nastavili su hrvatski intelektualci i nakon drugog svjetskog rata, ponajviše u konstituiranju Makedonskog sveučilišta, gdje se ponajbolje istakao znanstvenik i historik *Stjepan Antoljak*.

Posebno poglavlje knjige Blagoja Jovanovskog nosi

Na istoj toj vertikali stavljam i *Tomu Proševa*, istaknutog Makedonskog i hrvatskog glazbenika koji je uspješno vodio makedonsku zajednicu u najtežim zlim i pomjerenim ratnim vremenima Domovinskog rata u Hrvatskoj. Puno sam se puta sreo s Tomom Proševim, prijateljski izmijenivši dijaloge i u njemu je uvijek izvirao optimizam i istinski suodnos ljubavi i kultura Makedonije i Hrvatske.

Knjiga Blagoja Jovanovskog vratila me je na početke mojeg ranog studija u Zagrebu kad sam se susreo, istina usputno, s velikim imenom svjetske likovne umjetnosti, *ORDANOM PETLEVSKIM* kojega pamtim po širokom srcu i toplom osmijehu. Njegovu širinu demokratskih stremljenja neizmerno cijenim u duhu i dahu njegove krvi, eminentnoj intelektualci u Hrvatskoj, Sibli Pletevskoj.

Predstavljanje knjige u Đakovu 21. 10. 2002.

osjetilo i na kasnije suradnike - Ohridanina *Grigora Prličeva* i *Kuzmana Šapkareva* koji su prikupili i tiskali veliko usmeno blago makedonske provenijencije.

Uspion i zamah saradnje hrvatskog i makedonskog naroda i njihovih čelnika se nastavlja naročito koncem 19. stoljeća, a poprilično u revolucionarnim gibanjima *Ilidenske revolucije* u koju su utkali svoje živote brojni makedonski domoljubi: *Goce Delčev*, *Jane Sadanski*, *Nikola Karev*, *Pere Tošev*, *Dorde Petrov*, *Dimitar Berovski* i mnogi drugi. Ta se usponska nit ne prekida niti u vrijeme najnovije povijesti, u kojoj sudjeluju *Ivan Meštrović* i akademik *Grga Novak*.

Najuzvišenije zvjezdane trenutke makedonskom narodu pružio je revolucionarni Zagreb, osobito makedonskim intelektualcima između dvaju svjetskih ratova koji su iznjedrili Racinove *Bele mugre (Bijela svitanja)*,

naslov *Zlatno doba makedonske opere*. A to "zlatno doba" učinio je sušački, što će reći hrvatski, maestro, *Lovro Matačić* koji je pronio makedonsku glazbu i operu do najvećih europskih visina.

Ne mogu da iz zadnjih poglavlja knjige Blagoja Jovanovskog ne spomenem i dvojicu - trojicu ljudi s kojima sam bio, bar djelimično, suputnikom, sugovornikom pa i prijateljem. Prvi je *PETAR KEPESKI*, moj dragi profesor makedonistike na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Istaknutog makedonskog profesora Kepeskog neobično sam volio i kao čovjeka i kao velikog znalca i prevodioca umjetnosti lijepe riječi. Odužujem mu se na ovom mjestu s osjećajem duga i duboke emocije te konstatiram da je profesor Kepeski kao istaknuti makedonist ostavio najdublji trag u duhovnom životu svog makedonskog i hrvatskog naroda.

Život i rad - sinteza zblizavanja

Eto, na žalost, ljudi se i narodi danas najčešće dijele i razdvajaju, a knjiga Blagoja Jovanovskog pruža nam pouzdane činjenice i uvjerljive dokumente da su na djelu nekad bila bolja vremena. Ako ičemu trebamo zahvaliti Blagoju Jovanovskom, onda je to da i on spada u ove kulturne poslanike koji je čitavog života izgrađivao mostove prijateljstva i ljubavi među ljudima i narodima. Stoga cijenim Jovanovskog i kao dragog i plemenitog čovjeka i prijatelja, i naravno, njegovo sadašnje djelo u koje je utkivao dugotrajno, strpljivo, u razgovoru sa svojim recenzentima i urednikom, svoju misao i svoje emocije.

Ujedno čestitam Zajednici Makedonaca u Republici Hrvatskoj što su imali osjećaja podržati ovaj projekat, pa svaka kuna uložena u ovaku duhovnu akribiju je ponaviše isplativa.

КОНЦЕРТ НА МКД “КРСТЕ МИСИРКОВ”

Македонското културно друштво “Крсте Мисирков” на 22 ноември 2002 година, приреди Концерт посветен на двајцата великани од македонската литература, КРСТЕ МИСИРКОВ и КОЧО РАЦИН. Таа вечер беше посветена на одбележувањето на патронот Крсте Мисирков чие име го носи нашето културно друштво.

По традиција концертот се одржа во салата на Бродарски институт - Загреб и на кој нашето друштво му упатува посебна благодарност за соработка и користење на салата без надоместок.

Програмата ја водеа Марина Апостоловска и Марко Паризоски. Тие ги поздравиле гостите: претставници на амбасадата на РМ во РХ, на Хрватското - македонско друштво и на МПЦО “Св. Злата Мегленска”, присутните сонародници и спонзорите кои помогнаа при реализацијата на овој концерт. Тоа се: Уредот за култура на град Загреб, Авто праоница “Хампи”, заштитарска куќа “Сокол Мариќ”, Загребачка пекара “Клара”, фирма “Кларис” и госп. Кресоје Ристовски.

Пригоден збор по повод одбележувањето на 100-годишнината од излегувањето на книгата *За македонските работи* од патронот Крсте Мисирков, одржа Марко Паризоски.

Тој издвои еден мал дел од големото дело на великанот и борецот за национална самобитност на македонскиот народ. Со објавувањето на капиталното дело на Мисирков *За*

македонските работи, авторот дефинира постоење на посебен македонски народ, македонска нација која има свои национални интереси, своја национална култура, историја, богата традиција, свој македонски литературен јазик и своја црква.

За таков македонски народ и Македонија тој со своите идеи изнесени во книгата ги откри и осуди аспирациите на соседните држави: Бугарија, Србија и Грција и нивните пропагандни

истакна важноста за печатењето на оваа збирка во забранети услови и за голем придонес на поетот за македонската книжевност.

Одбрани стихови од неговите познати песни интерпретираше Марија Георгиева - Петриќ.

Во забавниот дел од програмата настапија членовите на друштвото, пеачката група “Распеана Македонија” во придружба на оркестарот “Т’га

Оркестарот “Т’га за југ”, пеачката група “Распеана Македонија” и солистичката Стојанка Тежак.

намери за присвојување на Македонија и непризнавање за постоењето на македонскиот народ на Балканскиот полуостров.

За овие идеи на Крсте Мисирков Марина Апостоловска прочита неколку оригинални изводи - реченици од книгата.

Бидејќи месецот ноември е посветен на поетот Кочо Рацин по повод излегувањето од печат на збирката *Бели мугри* во Самобор, во својот пригоден збор Марина Апостоловска ја

за југ”, под уметничко водство на Стефко Качуров и со неколку песни ни прикажаа дел од своите достигнувања во културно - аматерската дејност.

На концертот се придружија и поканетите гости. Прво настапи младата Драгана Иатваниќ, која со својот прекрасен глас ја исполни многу познатата македонска песна “Зајди, зајди јасно сонце”. Оркестарот “Пуалек” од КУД “Сесветски Краљеvec” се претстави со загорски инструментални песни.

Како специјални гости настапија членовите на КУД "Хорвати" од истоименото место во близината на Загреб. Тие изведоа фолклорна игра за жетварските работи. На својот основач, за успешната 25-годишна работа, со благодарност му подарија специјален пијалок. А тој основач, не

е никој друг туку претседателот на МКД "Крсте Мисирков", професор по музика Иван Качуров.

Крајот на вечерната програма му припадна на фолклорната секција "Оро" на нашето друштво. Нивниот настап ги развесели сите присутни. Исполнија китка

македонски игри и песни во придружба на оркестарот "Т" га за југ", под водство и кореографија на Иван Качуров.

Сите присутни по концертот беа поканети на пригодно дружење и закуска која ја потпомогнаа нашите спонзори.

М. Паризоски

КОНЦЕРТ НА ЖЕНСКИОТ КАМЕРЕН ХОР "СВЕТА ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА"

На 18 октомври 2002 година загребските Македонци и други посетители имаа посебно задоволство да присуствуваат на една исклучителна музичка вечер која ја приреди женскиот камерен хор "Света Злата Мегленска" од Скопје, кој делува при Македонската православна црква.

Концертот се одржа во организација на Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска и МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, во Базиликата на црквата Срца Исусова.

Посебно впечатлив беше почетокот кога младите девојки со светлина во рацете предводени од диригентката Летка Димовска - Полизова со песната "Достојно ест" од Петар Динев, со достоинствени чекори поминаа низ публиката до олтарот на црквата.

Гостинките од Скопје и посетителите на концертот ги поздрави Владимир Крстевски, вршителот на работите на амбасадата на Македонија во Хрватска, кој ја истакна важноста и успехот на овој хор, кој во тек на 6 години ја негува и презентира македонската црковна музика низ Македонија и многу европски држави.

Програмата ја исполнија со познати црковни текстови и песни од македонски автори.

Членовите на хорот со домаќините

Впечатливи беа изведбите на песните од Тодор Скаловски и Димитриј Бортњански, а посебно на крајот песната "Алелуја" од Запро Запров.

Женскиот камерен хор "Света Злата Мегленска" при МПЦ единствен е таков хор во Македонија кој делува под патронатот на Полошко-кумановската Епархија со седиште во Скопје, со благослов на Митрополитот господин Кирил.

Основач, уметнички раководител и диригент е Летка Димовска - Полизова. Во составот се млади академски образовани музичари и студенти на Факултетот за музичка умет-

ност, кои со својот професионален однос, иако аматери по ангажман, придонесуваат во афирмацијата на Македонската православна црква, македонската културна традиција и популаризација на хорското црковно песне на автентичен начин со висок квалитет.

Со поддршка на Министерствата за култура и за надворешни работи и Агенцијата за иселеништво, хорот оствари извонредно меѓународен успех и афирмација на македонската црковна музика во Англија, Франција, Италија и други европски земји.

М. Паризоски

Летка Димовска

По настапот на Женскиот хор "Св. Злата Мегленска" во Загреб

СО ГЛАСОВИТЕ НА АНГЕЛИТЕ

Во организација на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб и Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска овој единствен од ваков вид македонски женски хор ја воодушеви публиката во базиликата на црквата "Срца Исусова" во Загреб

Таа октомвриска вечер во базиликата на црквата "Срца Исусова" во Загреб за многумина ќе остане незаборавно доживување. Причина: настапот на македонскиот женски камерен хор "Света Злата Мегленска". Со своите нежни гласови тие ја донесоа музиката на ангелите. Песните на програмата, исполнета со познати црковни творби од македонски автори, ги воодушевија сите, а посебно дожививање оставија "Достојно ест" на Петар Динев и "Алелуја" од Запро Запров.

Женскиот камерен хор "Света Злата Мегленска" при Македонската православна црква единствен е од таков вид во Македонија, а делува под патронатот на Полоско-кумановската Епархија, со благослов на митрополитот господин Кирил. Го сочинуваат 26 женски вокали на млади академски образовани музичари и студенти на Музичката академија при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" од Скопје, а го основаше и го предводи уметничкиот раководител и диригент Летка Димовска-Полизова. Нивниот настап во Загреб го искористивме за кус разговор со г-ѓа Полизова.

Како Вие и членките на хорот го доживејавте настапот во базиликата "Срца Исусова"?

* Најнапред бевме воодушевени од акустиката и убавината на оваа црква и за нас беше вистинска привилегија да се настапи во неа. Воедно, бевме пресреќни поради френетичните аплаузи што ни ги подари

бројната публика во Загреб. Затоа, овој наш прв настап во Загреб вечно ќе остане во наше сеќавање.

Кога настана и како го доби името овој женски хор?

* По успешното постоење на црковниот хор при Соборниот

Министерството за надворешни работи на Македонија и македонската Агенција за иселеништво, како и помошта што ја пружија неколку македонски амбасади во светот, нашиот хор оствари извонредно меѓународно претставување и афирмација на

Македонскиот женски камерен хор "Света Злата Мегленска"

храм "Св. Климент Охридски" во 1996 година се јави потреба за формирање на усте еден зборен англиски звук и песна. Така беше формиран овој женски хор, а името го доби според убавината на неговите членки и нивната упорност за успех, карактеристики што ја идентификуваат Света Злата Мегленска.

Каде се (на "е" треба акцент) досега има настапувано хорот "Св. Злата Мегленска"?

* Со поддршка на Министерството за култура на Р.М.,

македонската црковна и хорска музика во Англија, Франција, Италија, Грција, Словенија, Словачка, Полска, Португалија, СР Југославија и други. Во Загреб допатувавме од нашите настани во Франција, каде учествувавме и го зазедовме второто место (првото не беше доделено) на меѓународниот Хорски Фестивал во Абевил.

На крајот кажете ни нешто за Вашата музичка биографија, но и за тоа кои се членките на овој хор?

* Одкога знам за себе втурната сум во музиката, поточно во диригентската професија. Долги години бев единствена жена диригент во Македонија, а се (на "е" акцент) уште се паметат успесите што јас и моите хористи ги постигнавме со детскиот хор "Златно Славејче", мешовитиот хор "Коцо Рацин", камерниот хор при Соборниот храм "Св. Климент Охридски", за што и јас и составите на овие хорови сме

наградени со многу домашни и странски награди. Членките на овој хор се претежно студентки по музика, меѓу кои има и такви кои по успешните студии во Скопје своето образование ќе го продолжат на неколку познати музички конзерваториуми во светот. Едно е битно: сите ние уживаме во музиката што ја исполнуваме, одлично се дружиме, па затоа не ни паѓаат тешко напорните и долги патувања, од

кои не одмара аплаузот на публиката.

На збогување со Летка Димовска-Полизова и со ангелските гласови на членките на хорот "Света Злата Мегленска" посакавме тие што поскоро повторно да гостуваат во Хрватска, но овојпат не само во Загреб туку и во сите поголеми градови каде живеат и работат Македонците.

Марина Апостоловска-Вујаклија

ЧИЧКО СЕРАФИН

Во Риека, а верувам дека и во другите градови во Хрватска живеат наши сонародници кој длабоко се влезени во осмото десетлетие. Но, да си роден во 1922. година, да си здрав, покретен, младолико расположен, да возиш кола, со моторната пила во својата шума да рушиш стебла за греење за себа и своите соседи, да имаш среден живот и семејство? Што ти треба друго. Овие многу години ретко кој ги доживува. Се вели во народот дека е тоа среќа, но како до неа.

Чичко Серафин по неговото искажување тешко е дојден до осумдесетите. Како и многу Македонци во Хрватска е дојден по декрет. Во 1952. живее и работи во Меѓумурје, а во Риека е од 1961. година. Од родното ТРЕСОНЦЕ, Галичка околија на 12 година со фамилијата се доселува во Скопје. Со татко си на 19 година тргнува на печалба во Белград да работи кај чичко си во млекарницата. По дваесетина дена Белград е бомбардиран, а тој и татко му едвај жива глава извлекле, и од тој метеж бегаат назад за Скопје. Пеш по 18 дена се враќаат дома, но ни во Скопје не нашле добро. Војното време тешко го врви, без работа, без средства за живот, во 1944. година се вклучува во 12^{-та}

Серафин пред својата визба

македонска бригада, со која по ослободувањето на Македонија, повторно пеш со бригадата заминува на Сремскиот фронт. Во 1945. година активираан е во тогашната војска и останува во околните градови на Белград, каде е распореден да работи со многубројните германски заробеници во Смедервскиот затвор.

Со тетка Вера е во брак веќе 55 години. Вели поминал многу среќни години и времиња. За лошите скоро и не се сеќава. Но, некои не се забораваат. На 37 година старост синот Славко му загина во сообраќајна несреќа. Тешка рана! Санда ќерка му, дипломиран градежен инженер, и професор во едно градежно училиште е неговата гордост, и верува дека тоа го држи.

Немирн е Серафин. Од град се сели пред 30 години во близина на Риека, купува куќичка со нешто шума. Во природа е. Во градот вели дека за никакви пари не би се

вратил. Со селаните добро споредува. Без него во шума скоро не одат. Десетината семејства добро соработуваат. Серафин помага секому и тие нему. Активен е во многу акции, посебно кога се карневалските денови. За него знаат и пошироко во околината. Познат е и признат пекар на ракија. Кај чичко Серафин лозата е како да си ја добил од кавадаречко. Често пред визбата му чури казанот. Им вари ракија скоро на сите во околината.

Во Илинден е од првите денови од формирањето. Во многу дејности е вклучен. Ужива голем респект и углед. Дружењето со младите вели дека го подмладува. Добро игра шах а посебно е познат во таблапетот, во кој за многумина е нерешлива загатка. Некои се правдаат дека му попуштале, но тој вели нека, тие што губат мора некако да се правдаат.

Владо Настески

Ksenija Lazareva - Juranović

ИЗБОРНА СКУПШТИНА MKD "MAKEDONIJA" SPLIT

PREDSJEDNICA KSENIJA LAZAREVA - JURANOVIĆ

Nakon usvajanja dnevnog reda, prišlo se glasovanju na kojem je za predsjednicu društva jednoglasnom odlukom izabrana Ksenija Lazareva - Juranović. Za zamjenika Duško Stanojkovski, tajnicu Jelica Szadovska - Maretić, a blagajnicu Jagoda Antovska - Štambuk. Istovremeno Todoru Damjanovu, potvrđeno je zvanje počasnog predsjednika, a Ivoni Musić - Nedelkovskoj kordinatora društva.

U novi Nadzorni odbor su izabrani Vesna Ilieva, za predsjednicu, a Vladimir Markovski i Trajan Savevski za članove.

Na skupštini je odlučeno da članarina bude 15 kuna godišnje, te je donijeta odluka da svi Makedonci u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i članovi njihovih

obitelji i prijatelji svoj rad usmjere u samo jedno Makedonsko kulturno društvo, "Makedonija" u Splitu. Uz to, svoje obveze MKD "Makedonija" u Split, će kao jedini predstavnik makedonske nacionalne manjine u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao najvećoj u Hrvatskoj ispunjavati jednako i bez diskriminacije prema svim članovima i institucijama. Usvojen je i novi Statut MKD "Makedonija" - Split, u kojem se između ostalog navodi kako je cilj MKD očuvanje i njegovanje kulturnih i duhovnih tradicija makedonske nacije i razvijanje hrvatsko-makedonskih kulturnih i drugih odnosa. Članstvo u MKD može biti redovno i počasno. Ciljevi društva su: organiziranje i provođenje kulturnih, likovnih i sportskih manifestacija, te savjetovanja, predavanja, izleti, razmjena posjeta sa drugim društvima u zemlji i inozemstvu, te drugim zadacima i aktivnostima.

I. Luetić

11-ти Октомври денот на антифашизмот на Македонија

По повод Денот на антифашистичката борба на македонскиот народ "11-ти Октомври", MKD "Крсте Мисирков од Загреб" одржа пригодна прослава. Тоа беше средба на која се евоцираа славните денови кога пукнаа првите пушки во Прилеп и Куманово против фашистичкиот окупатор. Истрелите го навестија денот кога македонскиот народ се здоби со своја самостојна држава.

Претседателот на друштвото Иван Качуров ги поздрави гостите од амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска Владимир Крстевски и Томислав Батковски со сопругите и сите присутни.

Во името на амбасадата, вршителот на работите Владимир

Македонско оро и песна

Крстевски ги поздрави присутните и истакна дека сега ние ја уживаме слободата и самобитноста на македонската држава, но и се сеќаваме на сите оние кои ги дадоа своите животи за таа слобода.

Со песната "Болен ми лежи Миле Поп Јорданов" присутните се развеселија и заиграа македонско оро. Пригодна закуска приредија вредните членки на друштвото.

M. Паризоски

НОВИ ИМЕНУВАЊА

Скопје. На седницата на Владата на Република Македонија на 9-ТИ декември 2002 година, за директор на Агенцијата за иселеништво е именован Мирче Донеvски, а за директор на Комисијата за односи со верските заедници и религиозни групи е именован д-р Цане Мојановски, професор на Педагошкиот факултет во Штип.

СЕДНИЦА НА РЕДАКЦИЈАТА НА "МАКЕДОНСКИ ГЛАС"

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА 10-ГОДИШНИНАТА ОД ИЗЛЕГУВАЊЕТО НА "МАКЕДОНСКИ ГЛАС"

На 20-ТИ ноември 2002. година во Загреб се одржа втората седница на Редакцијата на списанието "Македонски глас".

Бидејќи во 2003 година се навршуваат 10 години од излегувањето на "Македонски глас" се формира Организацијски одбор кој ќе припреми предлог програма за одбележување на оваа годишнина. Беше предложено да оваа манифестација се одржи во Загреб во септември.

По тој повод да се отпечати посебен број на *Македонски глас*, да се приреди изложба на фотографии, да се поделат признанија на заслужните за афирмација на списанието, да се поканат гости од Македонија и др.

Покрај другото, на седницата беше извршена анализа на досегашните броеви на "Македонски глас", а се говореше и за наредните задачи и теми во врска со идните броеви.

Б. Ј.

Членови на Редакцијата на "Македонски глас"

ВОЗВРАТНА ПОСЕТА НА ЛОВРАНЦИТЕ ВО СКОПЈЕ

Со гастро манифестацијата "Денови на хрватско-приморската кујна" Ловранскиот хотел "Екселзиор" од 1 до 15 ноември 2002-та година му ја возврати посетата на познатиот македонски хотел "Александар Палас" од Скопје.

Според зборовите на госпоѓа Оријана Радич, шефот на хотелската оператива во секторот за продажба и маркетинг на хотелот "Екселзиор", добивме информација дека презентацијата во скопскиот хотел потполно

Хотел "Александар Палас" во Скопје

успеала. На бројните посетители и љубопитници им биле понудени разновидни приморски и истарски специјалитети, од ладни јадења и предјадења, морски рибји специјалитети, шкампи со пршут, пашко сирење, разни салати - посебно оние со морски плодови, а од десертите биле понудени, пред сè, познатите "ловрански маруни (костени)", како и многу познати вина од приморско-истарското поднебје. Кога на ова ќе се додаде дека оваа манифестација на успешните ловрански хотелиери во Скопје ја посетиле над илјада посетители, од кои и екипите на осум амбасадори акредитирани во главниот град на Република Македонија, може слободно да се рече дека беше остварена успешна и корисна взаемна размена на ниво на угостителството меѓу овие две земји.

В. Настески

Vokalna skupina "Vardarki" i solistica Milka Mađarić

Članovi podružnice umirovljenika "Zeleno polje" u suradnji s Makedonskim kulturnim društvom "Braća Miladinovci" iz Osijeka, posjetili su u srijedu Dislociranu jedinicu osječkog Doma za psihički bolesne osobe u Čepinu. Prema riječima Josipa Jelinića, predsjednika podružnice umirovljenika "Zeleno polje", više od 20 umirovljenica ispeklo je čak 50 kilograma kolača koje su donijele na

Članice Makedonskog kulturnog društva, poznatije pod nazivom "Vardarke", izvele su splet makedonskih i hrvatskih pjesama i tako zabavile i razveselile štitičenike kojima je ovaj događaj bio pravo iznenađenje.

BLAGDANSKA DARIVANJA DOMA ZA PSIHICKI BOLESNE U OSIJEKU I ČEPINU

PJESMA I KOLAČI ZA BOLESNE

poklon štitičenicima Doma, a svaki od njih dobio je i mali poklon od prvog kostimiranog sv. Nikole.

Dislociranu jedinicu u Čepinu kao i sjedište Doma u Divaltovoj ulicu jučer su posjetile i članice Udruge žena Hrvatske seljačke stranke "Hrvatsko srce Osijek" na čelu s predsjednicom Anom Muhar.

Članice Udruge darovale su korisnike kolačima koje su same pekle. Na darovima je zahvalila ravnateljica Doma Mira Petrović. (D.Ma/E.K.)

Makedonci posjetili Dom u Čepinu

■ ČEPIN - Članovi Makedonskog kulturnog društva "Braća Miladinovci" iz Osijeka i predstavnici podružnice umirovljenika Zeleno polje posjetili su i darivali stanovnike dislocirane jedinice osječkog Doma za psihički bolesne odrasle osobe u Čepinu. Stanari Doma dobili su 50-ak kilograma kolača i mali dar od Svetog Nikole, a članice skupine Vardarke razveselile su ih izvedbom tradicionalnih hrvatskih i makedonskih pjesama. (T.L.)

ТЕЛЕВИЗОР ЗА НАЈДОБРАТА УЧЕНИЧКА

Дека хуманоста е безгранична, неодамна се увери една од помладите членки на МКД "Илинден" од Риека, Елена Христовулова. Имено, таа доби телевизор во боја, како најдобра ученичка (сега е студент на Медицинскиот факултет, а основното и средното образование го има завршено со одличен успех), но и најактивна членка во групата "Илинденки", што постои при ова друштво. Оваа вредна награда ја ја овозможи господинот Иван Георгиевски, кој на 28 септември 2002-та година на Македонската музичко-забавна вечер, што се одржа во хотелот "Кварнер" во Опатија, на томболата доби телевизор, кој според

Дарователот Иван Георгиевски на Елена Христовулова и ја враќа наградата

одлука на Управниот одбор на Друштвото, го отстапи на најдобриот ученик - член на МКД "Илинден" од Риека.

Иван Георгиевски е Македонец, роден во Старо Коњарево, Струмичко, но веќе 37 години живее во Љубљана, Република Словенија. Важи за еден од најголемите добротатели и член на невладината организација "Сонце" од Македонска Каменица, а воедно е нејзин претседател и водител во Словенија. По бројните добротворни акции што досега ги има реализирано, г. Георгиевски сака своите активности да ги прошири и во Република Хрватска, а неговата почетна акција беше дарувањето на Елена Христовулова, што на 14 декември 2002 се одржа во просторните на "Илинден" во Риека.

В. Настески

Фурио Радин ја посети изложбата на Македонците во Загреб

Пеачката група "Вардарки" од Осиек на 11-та манифестација на националните малцинства во Загреб

МЕЃУ ДВА БРОЈА - IZMEĐU DVA BROJA

Прослава на Денот на антифашизмот на Македонија во Загреб

Оркестарот "Седум осмини" и "Езерки" при Хрватско-македонско друштво - Загреб

Состанок на претставниците на спортеките игри на националните малцинства во Пула

Серафин и Вера 55 години во брак, во дворот за целодневни одмор во околијата на Риска

“Македонска ноќ” во Пула

“Македонска вечер” во Осиек

Сергио Делтој му ги предава на Ѓулија Симону-Донија, исхарите за прво место во фудбал и трето за бочање

Даниел Томлеповиќ член на фолклорната секција на МКД “Илинденг” од Риека

Владо Тумов - Струмичанецот на 8-та македонска ноќ во Пула

“Вардарки” во ХНК Осиек на VIII Денови на македонската култура

Благоја Јовановски прима честитки на промоцијата на книгата во ХНК во Осиек

ЛИДИЈА ГОРЕВСКА

Како стручен водител на фолклорната група "ИЛИНДЕНКИ", дава значаен придонес за работата и афирмацијата на МКД "Илинден". Лидија по струка е виша медицинска сестра. Родена, живее и работи во Риека. Пред сè, добро ги поднесува сите свои обврски. По близу стотините километри дневно што ги минува како патничка сестра на падините на Учка, над Опатија, си изнајдува време, за одмор, рекреација, па и вежбање и настапи за групата која ја води веќе повеќе од четири години. Оваа тивка и љубезна девојка од своите содругарки створи цврста целина заинтересирани играорки која е денес гордост на *Илинден*. Лидија во *Илинден* е уште од приклас во средно училиште, како член во рецитаторската секција, потоа водител на приредби и организатор, а сега член е во Управниот одбор на здружението, како и водител на фолклористиките. За фолклорот вели: "Љубовта кон македонската музиката, фолклорот, мислам дека ми се наследени од моите родители. Почестото престојување во Македонија ме инспирира да ја засакам и да се определам за оваа културна дејност".

ИЛИНДЕНКИ

Со задоволство ви ја претставувам младата фолклорна група *ИЛИНДЕНКИ* од Риека, која успешно ја замени постарата генерација играорки во која претезно беа нивните мајки. Денес *Илинденците* со гордост и големи симпатии ги следат своите младинки, кои со сета своја душа промовираат дел од македонскиот фолклор. Не се професионалки во нивниот склад, младешка насмевка полет, движења, сериозност, ги мамат гледачите, што одушевено ги поздравуваат. Кај овие млади девојки е вградена љубов кон фолклорот, сè чинат од срце, иако родени и израснати делеску од татковината на своите родители.

Многу од нив Македонија не ја познават сигурно добро, но културните традиции и музиката им е блиска, а МКД "Илинден" е средина каде им се пружа можност нешто да се засака, научи, негува и играат барем дел од македонското културно творештво. Во следната 2003 година *Илинденците* интензивно се спремат за: ЕТНО 2003 во Риека, Крај Република Словенија, Загреб во организација на Владениот уред за националните малцинства во Хрватска, за Годишното собрание во април, концертот на забавни и народни песни во Риека во чест на 100-та годишнина на Илинденското востание, како и на разни придружби со другите малцински здруженија во Риека по нивни покани преку годината.

Вака млади, разиграни, убаво облечени во народни носии од Повардариеото на Република Македонија, секаде каде што ќе се појават го афирмираат македонското културно творештво, а и МКД "ИЛИНДЕН".

За ваквата компактноста, спременост, воиграност, голема заслуга има водителката и креаторот на оваа фолклорна група г-ѓа **ЛИДИЈА ГОРЕВСКА**, која со несебичен ентузијазам чини сè на секој настап нејзините девојки, колешки, да бидат репрезентативни. Младите *Илинденки* се гордост на Македонците во Риека.

САЃА ПОЛИЌ

Од секогаш сум сакала да играм во *Илинденки*. А сега еве две-три години ми се исполни желбата. Немам баш премногу слободно време. Работам, имам фамилија, две деца, но ако правилно се распореди времето, сè се може. Блиску е и мајка ми, "баб-сервис" за повремени помош. Хемиски техничар сум, родена во Риека пред дваесет и седум години. Склоноста кон фолклорот е наследство од Демир Хисарскиот крај, од каде е по потекло татко ми. Пријатно ми е дружењето со колешките.

МИЛЕНА РИСТЕВСКА

Најмлада играорка е во *Илинденки*. Има дванаесет години и во шесто одделение е. Гледајќи ги играорките на нивните настапи, добила желба и таа да заигра со нив. Водителката на пробните чекори ја охрабри и по неколку вежбања малку по малку се вклучи во групата. Милена во себеси иако уште млада, што би се рекло девојче, има вградено нешто генетски од родителите, нешто Македонско, Демир Хисарско.

БИЈАНА ЈАКОПОВИЌ

Една од најмладите играорки, во шеснаестата година е. Бијана е ученичка во Средно угостителско училиште. Оваа разиграна млада девојка покрај обврските во училиштето, членка е во навивачката група во школото. Генетско наследство за фолклор секако попримила од мајка си, која повремено играше во поранешната група. Во *Илинденки* вели дека ја исполнува желбата за играње, за дружење со колешките. Убаво ми е, сите сме сложни како сестрички.

АЛЕКСАНДРА БАКАЛОВА

Студентка е на Економскиот факултет, смер хотелниерско-туристички. Родена е во Струмица Република Македонија, а израснела во Чавле, на Гробничко поле. Вљубена е во игра и танц, како и секој млад човек. Кога дознала за фолклорната група во *Илинденки*, се пријави пред 2 години и оттогаш е нејзин постојан член. Во *Илинденки* вели дека нашла големо пријателство со колешките, дружење, играње, со разонода; скоро сите сме на иста возраст, со еден збор речено, убаво ни е, мислам дека претставуваме добра сложна целина.

ЛИДИЈА (Младенова) БОЖИЌ

Тивка и постојано насмеана оваа млада девојка родена е и израстена во Риека. Повеќе од половина од својот животен век е во *Илинден*. Од почетокот на разни приредби, собири со своите колешки настапуваше во рецитаторската секција. Вработена како трговец, скоро омажена има време и за фолклор. Интересно е за Лидија, што таа наставува таму каде што престанаа да играат татко и и мајка и во фолклорната секција. Не е ни чудно, по народните кажувања: "Јаболката не паѓаат далеку од јаболкницата"

ФРОСИНА МАРЈАНОВИЌ

Фросина од оваа година е студент на Хотелскиот факултет во Ика, Опатија. Има 19 години. Во *Илинден* е од предшколска возраст, а во играорната група всушност ја замени мајка си од пред четири години. Фросина е тивка, незабележлива, послушна и вредна девојка. Разговарајќи со неа, ми вели: "Во *Илинденки* со колешките имаме многу заеднички нешта, сакаме да играме, пееме, да се дружиме, заедно да излегуваме, па ете, скоро сите сме слична возраст. Едноставно речено, ми годи ваква разонода, дружење и играње".

ИВОНА ДУНОВСКИ

Апсолвентка е на Економскиот факултет во Риека. Повеќе од десетина година е членка во *Илинден*. Учествува на многу средби, приредби, акции; членка беше во рецитаторската секција, а во последниве четири години е во фолклорната група. Нема премногу слободно време, има многу за учење, но за фолклорот секако се изнајдува, па и за понекоја песничка, кои ги пишува онака како за своја душа. Зошто е во играорките?, ја прашувам, а таа ми вели: "Во мене се создава некое чувство што не можам ниту да го опишам ниту да го објаснам. Иако сум родена и израстена во Риека, нешто ме влече: дали носталгија кон Македонија, дали носијата, фолклорот, дали потеклото на моите родители... или сè заедно... не знам..."

ЗОРИЦА ПЕОВСКА

Родена во Гостивар пред двадесет и две години, а во Бакар е од петтата година. Денес Зорица е студент на четвртата година на Филозофски факултет (информатика и педагогија). Љубовта кон музиката, песната и фолклорот ја доведоа пред три години во *Илинденки*. Секогаш расположена за разговор, дружење, за игра, оваа симпатична девојка во *Илинденки* внесува ведрина и расположеност. Ми вели: "Време немам баш премногу за расфрлување; имам многу за учење, далеку сум од градот, од факултетот, па и од друштвото, но ако правилно сè се искombинира, се изнајдува време и за сите обврски, кои сама сум си ги наметнала. Во *Илинденки* со колешките никогаш не е досадно".

ЕЛЕНА ХРИСТОДУЛОВА

Студентка е на Медицински факултет, прва година, смер забарство. Родена е во Битола пред деветнаесет години, а израстена во Риека. Елена е тивко девојче, ненаметливо, симпатично, сакана од сите *Илинденки*, гордост на родителите, одличен ученик, а верувам и дека ќе биде и добар студент. Во *Илинден* е од 7-8-годишна возраст. Вљубена е во македонската музика. Редовно во летниот период е во Битола. Во Битола, кажува, таму ми е многу убаво, имам многу пријатели, во постојан контакт сум со нив, штета што се така далеку. Во *Илинденки* дружењето ми е на прво место, потоа музиката, играњето и сè друго што се може да се доживее со другарки и колешки.

ВАЊА ШАПИЌ

Вања има 12 години, во шесто одделение е. Родена е во Риека. Школска другарка е на Милена Ристеска со која заедно од пред една година се зачленети во *Илинденки*. Ова млада нежно девојче нема македонско потекло. По тврдењето на водителката Вања брзо се вклопи во групата. Има талент, а и голема желба да игра, што докажува со редовното доаѓање на пробање и на повремените настапи. Нејзината возраст, симпатичност и постојана насмевка на нејзиното лице ги мамат гладачите на нивните настапи, па скоро секогаш посебно е наградена со аплауз од гледачите.

БОЖИЌНИ ОБИЧАИ

СПОРЕД СТАРИТЕ ТРАДИЦИИ

За оваа Бадна вечер никого не го испратвме во корија со секира, според старите традиции, бадникот да го пресече, а Истра само такви убави, приморски шуми од даб, цер и црника. Сепак некој се сетил едно гранче и неколку дабови лисја да донесе, колку адетот да го запази. Ни огништето со голем убав оган, не го забравивме, а кој можел да ја заборава таа топлина и чувство на сигурност, посните јадења, а сепак полна трпеза, од сè по нешто, што дал господ. Тако започна оваа убава ноќ спроти Рождеството Христово, нашиот македонски православен Божиќ. Точно е дека православното е интернационално неколку православни цркви во светот, го сменија календарот и Божиќ нивните верници печалбари, го поминаа меѓу своите најблиски во татковината, ползувајќи ги платените денови на божиќните празници, како и домашните работници. Календрот се менува, но верата си останала иста Православието.

Доследноста, нашите ја плаќаа, седејќи толку дена во студените празни одаи на своите печалбарски станчиња и чекајќи да отпочнат со работата во првиот работен ден, до колку не нашле некоја работа за тоа време, што тешко се остварува во Европа и светот. По тринаесет дена, копнежот расте до зовирање и не еднаш ја сонувале Бадната вечер. Во душата сè е чисто, желбите, верата и чувствата, останало да се создаде нешто најблиско кон тоа, секој на свој начин и колку може, во друштвата, меѓу своите сонародници, роднини и пријателите, далеку од родниот кат.

Оваа убава зимска ноќ се совпаднале трите празници Бадникот и Коледе, според нашиот јулијански календар, а пријателите католици ги обележуваат Светите три крала, повеќето бракови се мешани, се слави според шемата:

Мамин празник и татин празник, така и оваа ноќ, во воведниот збор на утемелителот на МПЦО "Св. Јоаким Осоговски" Ратко Димовски, се спомна пламенот на топлината и духовното просветлување, спокојот, сигурноста и љубовта кон домашното огниште, домашните и најблиските, кон пријателите и вкупното човекољубие, кон мирот на нашиов немирн и неправеден свет. Радоста на децата и младите низ коледарските адети, се до

ја свртија онака според адетот и ја скршија претседателот на МПЦО Симеон Јанев и основателот (називот е службено прифатен според одлуката на МПЦО и потврден од митрополитот европски господин Горазд, во времето на наговот престој во Истра минатата година). Колку сега имиња и начини на приготвување на едното од најпопуларните јадења за оваа ноќ. Ѓомнецот, тури подпечи, влашки питулици со масло, без ништо, со

Пејачката група "Ленка" - МКД "Кочо Рацин" Пула

патувањето на светите три крала, во пресрет на новородениот Исус Крист.

Некој си запалил по некоја свеќа, за радост и челада во куќата, така за здравје и среќа, па убав грст гора во катчето на внатрешниот мир и молитвата, што со време го создаде МПЦО "Св. Јоаким Осоговски" во просториите на МКД "Кочо Рацин" во Пула.

Тешко може да се замисли, што човечкиот гениј и женската интуиција, снаодливост и инвентност се во состојба да сторат, сето тоа беше послано пред нас на трпезата и погачата, онаа со паричката внатре,

прас, ама речи си во секоја по некоја паричка, така за адет, но внимавајте на забите и протезите, за секој случај добро предупредување.

Иницијативата ја започна пејачката група "Ленка" со приготвени песни, тргнаа и коледарите малите "Свездички" кои им се придружија. Се најдоа ореви, лешници и сè друго, но во чамчињата затропаа, поретко и зашущка некоја паричка, а кога стрелките на часовниците се најдоа во најгорната положба на полноќ-бакнежи искрени и пријателски за честит Божиќ!

Р. Д.

“Македонска вечер” во Осиек

Македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” од Осиек, во рамките на традиционалната културна манифестација “Осми денови на македонската култура” во Осиек и Гаково, на 19-ти октомври 2002 година за прв пат организира “Македонска вечер” во хотелот “Мурса” во Осиек.

Македонските песни и ора интерпретирани од инструменталниот состав “Т’га за југ” од Загреб и солистичката Милка Маѓариќ од Осиек, испреплетени со хрватски народни и забавни песни во изведба на осечката група “Криви спој”, ги дигна на нозе многубројните гости, кои се веселеа до раните утрински часови.

Квалитетна вечера и македонски вина, како и богатата томбола го збогатија целокупниот впечаток за таа вечер кој повеќе од сто и пеесет присутни кои посакаа што поскоро, по можност со познати изведувачи од Република Македонија, повторно да уживаат во македонскиот мелос и заедничко дружење.

Поседна благодарност искажуваме на донаторите на оваа мани-

Весело и распеано...

Текст: Ј. Цветичанин

фестација. За успешна организација на оваа манифестација секако имаат заслуга членовите на МКД “Браќа Миладиновци” а посебно Марија Грбавица, Винко Менковски, Јагода Цветичанин, Надежда Жагар и Андријана Галовиќ, а земаа учество во организацијата Љупчо Таневски,

Марија Чинчурак, М. Шкарица и други ентузијастички. Големият интерес на љубителите на македонскиот мелос сè повеќе ги мотивираше членовите на МКД “Браќа Миладиновци” да дадат сè од себе, како би оваа прва “Македонска вечер” остана во пријатно сеќавање на сите посетители.

Вокалната група “Вардарки”

Осиек. Во организација на Српското културно друштво “Просвјета” пододбор Осиек и Македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” од Осиек, на 21-ви декември 2002 година во салата на СКД “Просвјета” се одржа културна манифестација под наслов “МУЗИЧКА ПОЕТСКА ВЕЧЕР”.

Во програмата учествуваа: вокалната група “Вардарки” под раководство на проф. Јагода

МУЗИЧКА ПОЕТСКА ВЕЧЕР

Тренеска Цветичанин, Милка Маѓариќ солистичка, Бране Вујадиновиќ солист, Горѓе Босанац, Надежда Жагар и Горан Секулиќ рецитатори, Јанко Поповски и Мирко Делибашиќ клавијатура.

Салата беше претресна да ги прима сите љубители на народниот мелос и литературното творештво. Очигледно задоволни со програмата присутните воодушевено со долготраен аплауз ги поздравиле учесниците на програмата.

И оваа приредба е доказ дека ваквите културни манифестации ни се потребни за подобро разбирање, соживот и разбирање.

Програмата е реализирана благодарейќи на финансиската подршка на Уредот за национални малцинства на Владата на Република Хрватска.

Б. Ј.

ВЕЧНИТЕ ЗЛАТОУСТИ

Благоја Јовановски: "Хрватско-македонски односи низ вековите"
(Загреб-Осиек, Заедница на Македонците во Република Хрватска-2002)

Професорот Благоја Јовановски (Богомила, Велес 1939), не е непозната личност за пошироката академска културна јавност во Република Македонија и Република Хрватска, каде што и денес тој живее со своето семејство. Во Скопје дипломирал на Филозофскиот факултет (група Историја на југословенските книжевности со македонски јазик). Од 1967 година, доаѓа во Хрватска, живее во Чепин кај Осиек. Бил директор на Работничкиот универзитет во Осиек, предавач на Педагошкиот факултет во Осиек.

Главен уредник е на списанието "Македонски глас" кој излегува во Осиек на македонски и хрватски јазик; претседател е на македонското културно друштво "Браќа Миладиновци" во Осиек и потпретседател е на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Воедно, проф. Благоја Јовановски е основач и организатор на "Деновите за Браќа Миладиновци" и "Деновите на македонската култура" што секоја година се одржуваат во Осиек и Ѓаково, Република Хрватска.

Книгата "Хрватско-македонски односи низ вековите" од проф. Благоја Јовановски, претставува значајна книга и големо зрно бисер за историскиот развој: култура, јазик и лингвистика, меѓу хрватскиот и македонскиот народ, меѓу опстојувањата и вековијата кои отвораат нови страници и светлина на Балканот и пошироките Европски простори. Пред сè, господинот Јовановски, навистина со

знаење и умевање се зафатил исцрпно и трајно, да ни долови еден висок и нужен историски потенцијал, се зафатил за еден подвиг со восхит кој ги вивнува високо до историските ветрометини, датуми и години, барем низ вековијата на овие два судбоносни и пријателски народи.

Етничко-гласарскиот пристап и приод на самата книга, авторот ги зида и подигнува како нужен и значаен фундамент и основа, црејќи ги најпрвин, а потоа и презентирајќи ни ги, пред сè, нужните темелни историско-политичките факти, потоа верските, управните и националните интереси, определување и наоди, за оние два словенски народа, зближени пред сè, преку нивната жива орална усмена литература и култура, уште од дамни времиња.

Вековите и писменоста биле тие, кои што ги зближувале и збратимувале овие два народа во секој поглед. Особено започнувајќи од преродбата, литературната мисла, трговијата, етничката поврзаност, сè до јазикот, фолклорот, денационализацијата и "златната доба" за постоењето и негувањето на слободната мисла, теорија и култура.

Не случајно Јовановски, книгата "Хрватско-македонски односи низ вековите", ја отвора првата страница со извадок од драмата "Златоуст или тажен дом хрватски" од современиот писател Стјепан Томаш, која од страна на Осиечкото Хрватското народно казалиште, премиерно беше изведена на 4 2

1995 година во Осиек. Драмата "Златоуст или тажниот дом хрватски" од Стјепан Томаш, е посветена како драмски колаж и судбина, за животот и делото на господата Јосип Јурај Штросмаер и струшкиот поет Константин Миладинов, кој при својата посета во Ѓаково, ја упатува својата молба до Штросмаер за меценство на Зборникот на народни песни на Браќата Миладиновци.

Историски оваа книга, се расветлува всушност низ делото и животот на светите браќа Свети Кирил и Методиј, односно низ јазичните и литерарните врски помеѓу овие два народа кои постојат повеќе од еден милениум, кога учениците на Кирил и Методиј по нивната смрт, свое засолниште пронашле во Хрватска по прогонот на германските свештеници. Потоа авторот на оваа книга, не пренесува во времето на Свети Климент Охридски, каде што на Плаошник го напишува своето "Пофално слово за Кирила", ремек-дело на средновековната словенска книжевност.

Оваа книга исто така се надоврзува на времето од Самоиловото царство, кое се протегаше кон просторите на денешна Црна Гора, Босна и Далмација, за да стигне до ѕидините на Задар. Цар Самоил, сонувал да ја оформи својата "Regnum Sclavorum", царството кое се сметаше за првата држава на македонските Словени. Посебен прилог во оваа книга предизвикува интересот за соработка на Дубровчаните во

1230 година со Македонија, кога бугарскиот владател Асен II дозволува слободна трговија. Всушност најстарата Дубровачка колонија се наоѓала во Злетово. Особено градот Скопје во 15 и 16 век зазема свое истакнато место во историјата на својот економски процут со Дубровник, за што и братот на писателот Марин Држиќ, Ѓоре, бил голем трговец, живеел и починал во Скопје.

На овие македонски простори живееле и опстојувале

Во оваа книга се наведува и името на охриданиецот Георги Капчев, кој бил прв македонски издавач и живеел во Загреб. Капчев е испратен во Загреб од страна на ВМРО, со цел да печати и издава повеќе списанија и весници, за што се појавува под псевдонимот “Галичанин” со свои написи за Македонија во загребскиот “Обзор” во 1898 година. Од 1936 година датира и написот објавен во Загреб “Македонија на Македонците-политичка состојба”, токму во

1948 година, за предавачи во Скопје доаѓаат професорите од Хрватска: Стјепан Антолјак, потоа Грга Новак (1888-1978), Јосип Матасовиќ (1892-1962), Петар Колендиќ (1882-1969). Во оваа книга станува збор и за “златното доба” на Македонската опера и доаѓањето на директорот и композиторот Ловро Матачиќ во 1948, потоа академската соработка помеѓу ХАЗУ и МАНУ, потоа втемелувањето на современата македонистика во Хрватска на чело со Петар Кепески, сè до книжевните великани и магови, господата Мирослав Крлежа и Славко Михалиќ, добитници на наградата “Златен венец” на Струшките вечери на поезијата за 1979 и 2002 година.

На крајот, слободно можеме да резимираме, дека професорот Благоја Јовановски, пред себеси си постави една голема задача, задачата на денот: студиозно, темелно, историски и редоследно ги обработи и ни ги долови хрватско-македонските односи и врски низ повеќето векови. Оваа научно-историско-книжевна студија, обилува како корисно четиво и патоказ, со многу значајни и корисни факти и експликации низ времињата.

Јовановски, доста темелно и истрајно се соочил со историската периодика на два блиска народа, допринесувајќи, вистината секогаш да преставува врв, а реалноста-мотив и богатство.

Впрочем, ваквите корисни примери и дострели, како богатство и порив, се ретки, несекојдневни, за нашата национална литература и култура.

м-р Разме Кумбароски
Струга

Забелешка:

Оваа рецензија авторот ја има наменето и за македонските медиуми

Промоција на книгата во Осиек на 19.10.2002

Антун Михановиќ (1796-1861), голем хрватски писател, дипломат, собирач на стари документи и предмети; потоа патеписецот Фрањо Кухаќ (1834-1911) и други.

За време на својот престој во Хрватска кај Ј. Ј. Штросмаер, Константин Миладинов имал прилика да се запознае со големите хрватски и културни работници како: Медо Пуциќ (1821-1882), Ѓуро Дежелиќ (1838-1907), Тадија Смичиклас (1843-1914), Антун Мажураниќ (1805-1888) - соработник на “Даница”, Ватрослав Јагиќ (1838-1923) и други.

времето кога на Македонија и престојуваше сrbизација. Од тој период Хрватската селска партија, јавно се залагаше за афирмирање на македонското национално прашање под мотото: “Хрватска на Хрватите-Македонија на Македонците”

Посебен интерес на оваа книга преставуваат записите за Рациновите “Бели мугри”, печатени во Самобор во 1939 година, времето на големиот фашизам. Рациновиот допир со Хрватска, тука многу убаво се чувствува.

Со формирањето на Филозофскиот факултет во Скопје во

Isprepletene misli

T o n k a
Tijardović -
Tuševski
ernestinaovačka

Osječanka, majka dvije djevojke, Ivane i Biljane, te supruga Kire Ivana Tuševskog, čovjeka iz Domovinskog rata znanog... Rekao bih da je on dobrim djelom krivac ovog zbivanja, želeći da Tonkina razmišljanja u kojima je nazočan, ugledaju svjetlo dana... da budu dostupna našem snovidjenju...

Ovom sam prigodom prijatelj obitelji, koja dobrotom sada i kroz pjesmu zrači... i kroči...

Isprepletene misli

*Postojiš i skrivaš se u tami.
Postojiš, vjetar te donosi
s krupnim kapima kiše
i prepoznatljivim mirisom tebe
da iznad mene lagano se njiše.*

*Širi se miris ulicom
gdje prolazim svakoga dana.
Tu, ispod kestena stabla
isprepliću se igre razne,
u vrtlogu s lišćem žutozlatne boje
igraju se nježno
uz jadicovke svoje.*

*Postojiš, u mirisu kiše,
u vrtlogu lišća žutozlatne boje
s kestena stabla okupana kišom,
ispreplićeš se vjetrom
i odašilješ mirise svoje.*

Život

*Život ko rijeka protječe pokraj mene.
Teče, ne osvrće se.
I sve nosi ispred sebe.
A ja je pratim i koracima
Što brže mogu.
I teče rijeka korakom svojim.
A ja ću je pratiti dok me umor ne svlada!*

Tijardovička je to, porijeklom Poljičanka. Imali su Republiku, pa otud smisao, želja stvaranja, iznošenja svog razmišljanja, svjetonazora i nadasve upornosti, htijenja, da se razmišlja o bivstvu, o životu... Nekako mi u duši glazba Tijardovičeve "Male Floramy", koja me dovodi do ernestinaovačke loze s Matom, koji ti daruje čvrst i dug stisak dlijetom izmorenih prstiju ("Moj brate"), pa do Tonke, koja se bori za ljepotu. Zato je sretna tražeći dane blagoslovljene, protjerujući zla sa svog praga. Za takove ljude nema ni vremena, ni zla, ni siromaštva duha. Njena duša je životna u plovu beskrajsnosti na pragu vječnosti.

Tonka uglavnom piše noću. Tada, kada se sve smiri, ona čuje pjesmu mladosti, a rijeka, koja teče ispunja je radošću ("Žamor noći"). Vjetar bi trebao donijeti buru u duši no Tonka ga prima kao smiraj i ostaje bez riječi ("Bez riječi").

Autorica traži razumijevanje, ljubav ljudi, stisak ruke, topli pogled i lijepu riječ ("Neobična žena"). Voli jesen sa žutozlatnim lišćem, pa u "mirisu ulice", u tami pod krošnjom kestena sluti njegovo lice i u igri zaigranog lišća isprepleće svoje misli ("isprepletene misli"). Nakon jeseni dolazi zima i u nadi "raskoši cvijeta, mirisa i boja", Tonka će u proljeće opet biti svoja. U pjesmi "Krošnja" usporedba je to sa životom, gdje u jeseni života iščekuje zimu, a u duši bi željela radosno proljeće. Teći će moja Tonka "rijeka korakom svojim", a ti ćeš hrabra i uporna pratiti je dok te umor ne savlada. Očarana plavetnilom neba skuplja

snagu duha i piše pjesmu "Ti i ja", koja podsjeća na haiku poeziju. "Ti zločaja dobra, ti podlac-ja iskrena, ti napadaš-ja mirna". I ujutru, koje dočekuje, zaista je vrijeme sna.

U pjesmama Tonke Tijardović - Tuševski doista je tuge, gorčine, zločestoće ljudi, koje je sretala i sreće, no ona se hrabri pjesmom i tu traži radost. Pjesma joj daje toliko željeni mir i tišinu, sklad življenja. Pa, ako i ima početničkih nespretnosti poteza perom, treba biti dobronamjeran. Osmijehom podarimo autorici, jer ćemo u njenim pjesmama naći zasigurno i misli svog razmišljanja.

Ne treba hrabriti početnike. Pjesnik se već u mladosti očituje kao takav, on već kao dijete dušuje s svojom dušom i sam se hrani oduševljenjem i hrabrošću.

Mi, koji sudjelujemo u sretnom trenutku Tonke Tijardović - Tuševski uzmimo i ponesimo u sebi po koju pjesmu da nam uljepša stazu života kojom kročimo...

Osijek, 18. studeni 2002.
Antun Željko Živković

Predstavnici Makedonske pravoslavne crkve na ekumenskom susretu u Splitu

Predstavnici različitih konfesija, koje djeluju u gradu Splitu, susreli su se 10. prosinca 2002. godine u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata u Splitu u organizaciji Nadbiskupskog vijeća za ekumenizam i dijalog. U ime

Zorica, a Makedonsku pravoslavnu crkvu, počasna predsjednica Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" u Splitu Ivona Musić-Nedelkowska. Predstavnik muslimanske zajednice bio je Ahmet

korijen. Osim što im je zajednička ta duhovna vertikala, zajednička im je i horizontala koja ima svoje polazište u Abrahamu, napomenuo je nadbiskup Barišić.

Potom je prof. Ančić podsjetio na ovogodišnju izjavu iz Asiza "Obavezujemo se na mir", koju su potpisali predstavnici mnogih religija, obavezujući se na mir, poštivanje, dostojanstvo ljudske osobe i na pravdu u svijetu. Ta bi izjava, prema riječima prof. Ančića, trebala poslužiti i kao model za naše konkretne životne prilike, jer jedan nam je Otac i svi se priznajemo Božji sinovi, te bismo trebali imati istu odgovornost za svijet, te isti osjećaj za solidarnost i pravičnost.

Potom su se svi predstavnici pojedinih religija osvrnuli na goruće probleme hrvatskog društva i svojih zajednica, dok je Ivona Musić-Nedelkowska kazala kako je takvo susretanje dobar način da jedni druge upoznaju i suraduju na dobrobit cijelog društva, "Tek kad jedni druge upoznaju, mogu njegovati poznanstvo, probuditi odnose i stvoriti pretpostavke za poštivanje i uvažavanje, pridonoseći boljitku svakog čovjeka.

Budući da je ovo vrijeme globalizacije, treba misliti globalno, prepoznajući glavne odrednice prema kojima se kreće čovječanstvo, ali treba djelovati lokalno, stavljajući ih u praksu u sredini i vremenu u kojemu živimo" - kazala je Musić-Nedelkowska.

Na kraju susreta, obogaćeni izmjenom iskustava, svi su se složili da takve susrete treba organizirati češće, svjedočeći djelima svoju opredijeljenost za suradnju i zajedničke vrednote.

I. L.

Prof. dr. Ante Ančić i Ivona Musić - Nedelkowska

Katoličke crkve bio je nazočan nadbiskup dr. Marin Barišić, predsjednik Vijeća za ekumenizam i dijalog prof. dr. Ante Ančić, kao i članovi Vijeća bogoslovi Denis Karanušić i Jakoslav Banić, te Nikola Milanović i Antonija Tošić.

Srpsku pravoslavnu crkvu zastupao je splitski paroh Slavko

efendija Husić, a židovske Zoran Morpurgo. Nadbiskup Marin Barišić, domaćin tog okupljanja, pozdravio je sve nazočne i zahvalio im što su se odazvali tom susretu neformalnog karaktera, ali tako znakovitom, jer pomaže da se susreću i upoznaju pripadnici četiriju religija koji imaju zajednički monoteistički

10 ЈУБИЛАРЕН МЕЃУРЕЛИГИЈСКИ КОНЦЕРТ И МОЛИТВА ЗА МИР

На самиот Ден на правата на човекот, 10 декември 2002 година, кој е прогласен од страна на Обединетите нации, во организација на хрватскиот оддел на Светската конференција на религиите за мир (ЊЦРП), во Музичкиот завод се одржа X. јубиларен меѓурелигиозен концерт и молитва за мир.

Посебна радост за нас Македонците во Загреб беше поканата на овој концерт, меѓу седумте религиозни конфесии, да биде присутна и Македонската православна црковна општина "Св. Злата Мегленска".

Во уводниот збор д-р Младен Караѓуле, организатор на концертот, истакна дека таа е вечер на искажувањето на мирот и пријателството меѓу луѓето од разни конфесии.

На концертот настапија пеачката група на Хрватското-македонско друштво "Езерки" со народната елегија "Со маки сум се родила" во придружба на оркестарот "Седум осмини" и под водството на Бруно Урлиќ.

Пеачката група на МКД "Крсте Мисирков", "Распеана Македонија" настапи со песната "Молитва" со солистите Стојанка Тежак и Александар Качуров, со музичка придружба на оркестарот "Т'га за југ" и под водството на Стефко Качуров.

Секретарот на Управниот одбор на МПЦО Томислав Грујоски молеше за мир со молитвата:

"Човекољубив Госпoде, Боже на љубовта и мирот, прости ја над нас Твојата мoкна закрила. Не допуштај раздорите и гневот да ги разделат народите и направи сите во светот да заживеат во мир благословен од

ните за секое разногласие, расправни и војни.

Испрати го низ светлите небески двори сончевиот мир - и нека тој завладее на земјава. Не дозволувај гневот да го помрачува умот на

Вокална група "Езерки"

"Тебе, зошто Ти ни заповеда да се љубиме еден со друг. Смири ги тагите, налеј балсам врз раните. Пресуши ги горчливите солзи на вдовиците, а сирачињата окрили ги со вера и сила. Осветли ги срцата на луѓето со светлината и љубовта.

Згасни ги сите непријателства и сите раздори - и острани ги причи-

Твоите слуги. Вдахни им разум, за да не ги растураат своите сили за взаемно истребување, туку за мирен и надсидателен труд и прославување на Тебе Отецот и Синот и Светиот Дух, сега секогаш и во вечни векови. Амин".

М. Паризоски

MAKEDONCI PROSLAVILI BOŽIĆ PO JULIJANSKOM KALENDARU U KATOLIČKOJ CRKVI

Split. U povodu božićnih blagdana, Makedonska pravoslavna crkvena općina "Sveti Naum Ohridski" iz Splita, organizirala je u srijedu navečer, 8. siječnja za vjernike makedonske pravoslavne crkve, svečanu božićnu liturgiju u katoličkoj crkvi časnih sestara Službenica milosrđa Ančela koju svećenik iz Kumanova, kao izaslanik poglavara ohridsko makedonskog, gospodina Stefana. Taj veliki kršćanski blagdan, obilježen je dan kasnije, zbog nedostatka svećenika.

Prije bogoslužja, kojemu je bio nazočan ispred katoličke crkve i prof. Bogoslovnog fakulteta u Splitu i predsjednik Vijeća za ekumenizam, dr. Nedjeljko Ante Ančić, Vesna Piljeva, predsjednica MPCO "Sv. Naum Ohridski", pročitala je

blagdanku čestitku mons. dr. Marina Barišića, nadbiskupa i metropolita splitsko-makarskog, upućenu Makedonskoj pravoslavnoj zajednici u Splitu, koja Božić slavi prema julijanskom kalendaru.

Rođenje Kristovo, u katoličkoj crkvi okićenoj borovima i jaslicama, je pred pedesetak okupljenih vjernika, čestitao gospodin Stojan Janovski te pozdravljajući nazočne izaslanike splitsko-makarskog nadbiskupa mons. dr. Marina Barišića, zahvalio se na božićnoj čestitci nadbiskupa Barišića. Na kraju svečane liturgije, pročitala je božićna poslanica arhiepiskopa makedonskog g.g. Stefana, s tradicionalnim pozdravom istočnih kršćana "Mir Božji, Hristos se rodi"!

I. L.

ТРАДИЦИОНАЛНА МАКЕДОНСКА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР

По повод прославата на Денот на заштитницата на МПЦО од Загреб "Света Злата Мегленска", на 26 октомври 2002 г. одржана е традиционална македонска христијанска вечер во црквата "Св. Марко Крижевчанин". Програмата ја водеше Лилјана Стефановска.

На почетокот гостите и посетителите ги поздравил претседателот на МПЦО Трајан Стефановски.

Беседа за животот и делото на Св. Злата Мегленска одржа отецот Александар Георгиев од Струмица. Тој прво пренесе поздрав од Митрополитот европски господинот Горазд до сите верници.

Во својата беседа отецот Александар се осврнa повеќе на христијанското сфаќање да се помага пред Бога со изливот на Светиот дух, да се побара Царството божје. Тоа не се купува, но се добива по цврста вера која постои по светата црква, а надвор од неа нема

јански живот и да бидеме од Бога благословени. Амин".

Во програмата со изведба на црковни песни учествувала пеачката група "Распеана Македонија" и музичката "Т'га за југ" под водство на Стефко Качуров.

Посебен впечаток оставил изведбата на песната "Молитва" со солистите Александар Качуров и Стојанка Тежак.

За посебни заслуги и за соработка, Управниот одбор на МПЦО подели неколку благодарници. Меѓу нив се Агенцијата за иселеништво и Комисијата за верски прашања при Владата на Македонија, а меѓу поединците ќе ја истакнеме Магдалена Булатовски.

Присутните на прославата

Госпоѓа Булатовски со возбуда се заблагодари на и с к а ж а н о т о признание за нејзината 6-годишна работа во Управниот одбор и понатака рече: "Чест ми е, ако со својата работа сум придонела за успешно функционирање на црковната управа, како и за организирање на сите ду-

тото писмо - каде има љубов, таму е Исус, а каде е Исус, таму владее божји ред и мир".

По повод на прославата Агенцијата за иселеништво на Македонија испрати честитки за Денот на Св. Злата Мегленска.

Претседателот на МКД "Крсте Мисирков" на МПЦО им подари икона.

Приредбата заврши со пријатно дружење и закуска која ја приредија домаќинките - вернички.

Во чест на Великомаченицата Света Злата Мегленска во недела на 27 октомври 2002 г. се одржа БОГОСЛУЖБА во црквата "Св. Рок". Светата Литургија ја предводеше отецот Александар Георгиев, потпомогнат од членките на пеачката група "Распеана Македонија". Радосни, сите присутни оваа богослужба ја примија како духовна поткрепа што ја донесе отецот Александар од Македонската православна црква и од татковината Македонија.

М. Паризоски

Трајан Стефановски ѝ врачува благодарница на Магдалена Булатовски

спасение. Постои духовен и телесен пост, каде што за духовен малку време оставаме, а повеќе гледаме на телесниот пост. Стари и болни луѓе, мајки со мали деца може да јадат и да се причестат. Во завршната беседа отецот Александар рече: "Во ова време, браќа и сестри, оддалечени сме од светата црква. Го молиме Господа да ни даде христи-

ховни празници и нивното одбележување во црквите "Св. Рок" и "Св. Марко Крижевчанин". Со таа моја работа се осетив корисна, блажена и продуховена. Упатувам апел кон нашите млади сонародници да се вклучат во активностите на црковната општина и во културното друштво "Крсте Мисирков", па така да се спои искуството на

ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

ДЕЈНОСТА НА СВЕТИ КЛИМЕНТ И СВЕТИ НАУМ И СОЗДАВАЊЕ НА СЛОВЕНСКАТА ЕПИСКОПИЈА ВО ОХРИД

Во втората половина на 9 век на Балканскиот Полуостров дошло до големи политички промени. Со јакнење на бугарската држава во однос на Византија се формирале нови државни организации на српското и хрватското подрачје. Бугарија ја проширила својата територија на деловите од Македонија. Тука бугарската држава затекла делумно христијанизирано словенско население, кое во културен поглед било над своите тирано-бугарски завојувачи, бидејќи поодамна било во непосредна врска со културната Византија. Антагонизмот меѓу Бугарите и Словените, различни по етничкиот состав, јазикот и религијата, пречел за зацврстувањето на бугарската власт. Бугарскиот кнез Борис веќе не можел да го одлага христијанизирањето на разнородното население во својата држава, пратил свои пратеници во Франција, да преку неа се христијанизира неговата држава од страна на Римскиот папа. Меѓутоа, Византија се на тоа оштро спротиставила. Пратила војска на бугарската граница и флота на црноморскиот брег и го принудила Борис да го прими христијанството преку Источната црква во Цариград. Во 864 година, лично Борис бил крстен од византискиот император. Грчкото свештенство почнало со покрстување на народот и започна организирање на бугарската христијанска црква. Така христијанството во Бугарија, вклучувајќи и поголем дел од Македонија, станала државна вера. Сега македонското христијанизирано население можело слободно да ја исповеда својата вера

и можело духовно да се обединува со Македонските Словени што останале под византиска власт.

Бугарскиот кнез Борис со дипломатски договори со Рим и Цариград во 870 година успеал да создаде посебна Бугарска црква со архиепископија во новата бугарска престолница Преслав. Меѓутоа, архиепископијата не била автокефална туку еден вид егзархат на цариградскиот патријарх.

За времето на Борис, изгонети од Велика Моравија учениците на св. Браќа Кирил и Методиј: Климент, Наум и Ангелариј пристигнале на територијата на проширената бугарска држава и од страна на началникот на белградската тврдина, наместо да си одат во родните места, биле упатени во Преслав. Кнез Борис ги примил со почит и почест знаејќи за нивното словенско мисионерство. Ангелариј набргу починал, а на Климент и Наум им дозволил да ја започнат својата пастирска и учителска дејност проповедајќи ја Христовата вера на словенски јазик. И покрај добриот прием Климент и Наум сакале да се вратат дома во Македонија. Климент во 886 година бил пратен од кнез Борис за учител во "западниот дел од бугарската држава" во Кутмичевската област (Охрид-Девол-Главеница), а Наум бил задржан во Бугарија.

Додека св. Климент учителствувал, на бугарскиот престол дошол Симеон, синот на Борис. За дејноста на св. Климент како духовен учител, плоден книжевник и борец за словенска просвета дознал и Симеон. Во 893 година Симеон го повикал св. Климент во

Преслав нудејќи му високи црковни позиции како противтежа на грчките во бугарската црква. Св. Климент тоа го одбил и побарал во Македонија да го пушти и неговиот другар св. Наум. Од политички причини **Симеон го хиротонисал св. Климент за епископ на Дремница и Велика** (широка околија на Охрид), а на негово место во Кутмичевица го назначил св. Наум. **Така св. Климент станал прв словенско-македонски епископ со седиште во Охрид**, кој вршел богослужби и проповедал на јазикот на македонските Словени.

Како епископ св. Климент ја проширил својата дотогашна дејност. Бил учител-проповедник на божјото слово, свештенослужител на словенски јазик, духовен водач и народен просветител. Развил огромна книжевна и проповедничка дејност со цел да го вкорени христијанското учење во својот народ.

Свети Климент Охридски

Податоци за животот и дејноста на св. Климент - ученик и соработник на словенските просветители св. Кирил и Методиј, прв македонскословенски епископ, книжевник, учител и проповедник, основоположник на словенската просвета во Македонија добиени се од две негови житија: Пространото житие, од охридскиот архиепископ Теофилакт и Краткото житие од охридскиот архиепископ Димитриј Хоматијан.

Според Краткото житие, св. Климент се родил околу 840 година некаде во Македонија. Уште на младите години бил

поврзан со светите браќа Кирил и Методиј. Како образец на својот живот си го поставил великиот Методиј бидејќи како млад ги видел со свои очи делата на својот учител. Тој бил подготвуван од светите браќа за помошник-мисионер меѓу македонските Словени и бил соработник при преведувањето на Светото писмо од грчки на словенски јазик. Ги прател светите Браќа во Венеција и Рим, каде бил ракоположен за свештеник. Кога св. Методиј бил назначен за архиепископ на Моравија и Панонија, св. Климент, кој се одликувал со образование и краснорешивост, станал негов соработник во ширењето на христијанската просвета и писменост. Преведувал богослужбени текстови на словенски јазик и составувал оригинални текстови.

Во областа Кутмичевица ги учел децата и возрасните на словенско писмо и ги подготвувал за свештеници и факони. Тој ги обиколувал сите области, проповедал и беседувал за спасоносните божји заповеди. Пишувал проповеди кои биле јасни за народот.

Книжевната дејност на св. Климент Охридски

Точниот број на св. Климентовите слова и поученија не е установен. Најчесто се наоѓаат безимени во преписи од 12 и 13 век растурени во зборници како: пролози, тришественици, измарагди и златоуст. Најверојатно е автор на Панонските житија на светите браќа Кирил и Методиј. Тој го превел од грчки на словенски цветниот триод – богослужбена книга и автор е на канонот во чест на св. Димитрија Солунски.

Творбите на св. Климент биле распространети и надвор од Македонија, кај другите словенски народи. Преписи од неговите твор-

би се наоѓаат од Северниот леден океан до Синајскиот Полуостров, од Урал до Јадранското море.

Освен за големите христијански празници тој пишувал и за помали празници, во чест на библиски и црковни настани. Неговите проповеди излегуваат од длабочината на неговата грижа кон народот на кој што му припаѓа. Во своите кратки морални поуки, на прво место го става народот и

пред него ги открива вредноста, возвишеноста и животната вистинитост на христијанскиот морал.

Според формата, содржината и стилот проповедите на св. Климент Охридски се делат на две групи: поуки и пофални слова. Во поуките тој зборува со народен јазик и се служи со објасненија кои битно дејствуваат врз умот и вољата на слушателите. Пофалните слова се одликуваат со хармо-

ничен и поетичен јазик. Во нив се служи со повисоки изразни средства со кои настојува да влијае главно низ чувствата. Во нив се зачувани сите основни елементи на уметничката црковно-ораторска реч и по јазикот се блиски до црковно-богослужбените песни и до најнежната ралигиозна поезија. Со право може да се рече дека во лицето на св. Климент се наоѓа еден од првите творци на македонско-словенскиот поетски јазик. Пофалните слова содржат длабок и нежен лиризам, чувство на восхит пред личноста на Христос и св. Богородица. Пишувани се под источно византиско влијание. Фигурите на словото се движат главно околу преставите за сонцето, светлината, ѕвездите кои му ги противставува на физичкиот и духовниот мрак.

За време на своето учителствување во Кутмичевица, пред да подигне бугарскиот кнез Борис соборна црква во Охрид, св. Климент во Охрид го основал првиот манастир во Македонија посветен на "Св. Пантелејмон" (денес познат како "Имарет"). Потоа св. Климент како епископ изградил уште една црква во Охрид, помала од Борисовата соборна црква, но по обликот и украсот поубава. Така во негово време во Охрид имало три цркви.

Според Пространото житие, св. Климент посакал пред крајот на својот живот сосем да се повлече во својот манастир. Набргу, на 27 јули 916 година, починал и бил погребан во својот манастир, на десната страна од припратата.

Литература:

Славко Димевски, *Историја на Македонската православна црква, Македонска книга, Скопје 1989.г.*

(продолжува)

припремил: М. Паризоски

ВО СПОМЕН

Почина Александар Сариевски

Неодамна во Скопје, во својата 80-та година од животот, почина легендата на македонската народна песна, Александар Сариевски. Песните на овој

општопризнаен народен уметник беа и ќе останат едно богатство и распеано срце, нескротено во своите дамари од западните краишта на Македонија, а неговото родно село Галичник, Бистра и целата Мијачија составка на целото негово богато творештво.

Израснат среде масивните венци од карпи и планини, зелени пазуви и синевини, во село од печалбари што копнееа до туѓина по својот дом и челад, напоен со тешката елегича на разделбите и раскошната убавина на пејсажот, младото момче Ацо се отргнува од таа средина и се сели

во Скопје и целосно се оддава на музиката што ќе го осмисли целиот негов живот. Дебитираше на Македонското радио во 1941 година, а потоа набргу својот раскошен глас и голема музичка дарба им ја даруваше не само на Македонците во Македонија, туку и на оние распирнати по светските континенти, како сведоштво за пребогатата интима на еден измачен народ кој ги победува злото и немаштијата со надеж, љубов и добрина.

Малкумина се такви великани на песната како што беше Александар Сариевски. Затоа човекот наш, одвека и насекаде по светот го наградуваше со признанија од траен карактер, со љубов и незаборав.

Наша среќа е што песните на Александар Сариевски, забележани на носачи на звукот, вечно ќе живеат за нас и генерациите по нас, а посебно неговата "Зајди, зајди јасно сонце", што ја компонираше и извонредно интерпретираше.

М. А.

ВО СПОМЕН

Јован Најденовски

На 3^{-ти} јуни 2002 година во Загреб почина господинот Јован Најденовски, долгогодишен и истакнат член на МКД "Крсте Мисирков".

Д-р Јован Најденовски е роден во Стругово, Демир Хисар во 1930-та година. Основното училиште го заврши во родното место а гимназија во Битола. Школувањето го продолжува, по своја желба, во Загреб. Студира и дипломира на Рударско-геолошкиот факултет.

Во Загреб ја запознава својата сопруга и започнува фамилијарен живот. Но мислата кон својот роден крај и желбата го влече на југ. Во 1961 година пак е во Македонија каде се вработува во рудникот во Демир Хисар. Поради неповолните услови за работа тој заедно со својата фамилија, во 1963 г., се враќа во градот на своите студии, во Загреб. Како млад инженер работа добива во Институтот за нафта, подоцна под името "Индустропроект". Вреден и амбициозен преминува во "Ина-Нафтаплин" и тука ги остварува своите работни планови. Се пензионира во 1991 година.

Задоволен од својата работа, во која внесуваше голем труд, не го запостави ни своето стручно усавршување. Објавува многу стручни трудови во разни

публикации. Својата докторска дисертација од подрачјето на геологијата ја одбранува во 1988 година. Заљубен во својата струка, со години собирајќи, зачувана е неговата интересна збирка на минерали. Со неа учествувал на многу изложби на минерали и фосили.

Живеше во Загреб, но со мислите на својот роден крај. Таа љубов ја пренесе и на своите деца. Меѓу првите се вклучи во организирањето на македонското друштво во Загреб. Активен член беше на МКД "Крсте Мисирков".

Во сите свои активности вложуваше многу труд, љубов и упорност и несебично помагаше во организација на приредбите. За секого имаше топол збор и пријателско однесување. По тоа ќе ни остане во трајно сеќавање. Погребан е на Мирогој во Загреб.

М. Паризоски

МАКЕДОНСКИ АМБАСАДИ ВО ЕВРОПА

Embassy of the Republic of Macedonia in Tirana, Republic of Albania

Ruga " Lek Dukagjini " Vila 2, Tirana • H.E. V A C A N T, *ambassador*
 tel. 355 4 233 036 fax: 355 4 232 514
 tel. 355 4 230 909 e-mail: makambas@24albn.net

Embassy of the Republic of Macedonia in Vienna, Republic of Austria

Maderstrasse 1/10, A- 1040 Vienna • H.E. Mr. Ognen Maleski, *ambassador*
 tel. 431 524 87 56 fax: 431 524 87 53
 tel. 431 524 86 99 (Ambassador's Office) e-mail: macembassy@24on.cc

Embassy of the Republic of Macedonia in Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Emerik Blum 23, Sarajevo • Mr. Mihajlo Trpkoski, *Chargé d'Affaires*
 fax: 387 33 206 004
 e-mail: mac.e.sa@lsinter.net

Embassy of the Republic of Macedonia in Sofia, Republic of Bulgaria

Frederic Joliot-Curie 17 block 2, floor1, Suite 1 Sofia 1113
 H.E. Mr. Ljubiša Georgievski, *ambassador (also covering Republic of Moldavia)*
 tel. 359 2 70 15 60 fax: 359 2 971 28 32
 tel. 359 2 70 50 98 e-mail: todmak@bgnet.bg

Embassy of the Republic of Macedonia in Zagreb, Republic of Croatia

Petrinjska 29/1 10 000 Zagreb • H.E. V A C A N T, *ambassador*
 tel./fax: 385 1 49 22 902
 tel./fax: 385 1 49 22 903 e-mail: amb.makedonije.zgb@zg.tel.hr

Embassy of the Republic of Macedonia in Berlin, Federal Republic of Germany

Koenigsallee 2, 14193 Berlin • H.E. Mr. Goran Rafajlovski, *ambassador*
 tel. 49 30 890 695 0 fax: 49 30 89 54 11 94
 tel. 49 30 890 695 22 (Ambassador's Office) e-mail: v.kostoski@t-online.de

Liaison Office of the Republic of Macedonia in Athens, Hellenic Republic

Marathonoudromou 13, P. Psychico, 154 52 Athens
 H.E. V A C A N T, *ambassador (also covering State of Israel)*
 tel. 301 67 49 585 fax: 301 67 49 572
 tel. 301 67 49 548 e-mail: lormak@matrix.kapatel.gr

Embassy of the Republic of Macedonia in Warsaw, Republic of Poland

Królowej Marysienki 40, 02-954 Warszawa • H.E. Mr. Kosta Stoimenovski, *ambassador (also covering Republic of Latvia, Republic of Lithuania)*
 tel. 48 22 651 72 91
 tel. 48 22 651 72 92 e-mail: ambrmwar@zigzag.pl

Embassy of the Republic of Macedonia in Bucharest, Romania

Eremia Grigoresku 16, Bucharest • H.E. V A C A N T, *ambassador*
 tel. 40 21 210 08 80 fax: 40 21 211 72 95
 tel. 40 21 210 59 01 e-mail: ammakbuk@mb.roknet.ro

Embassy of the Republic of Macedonia in Moscow, Russian Federation

Dmitrija Uljanova 16, corpus 2, entrance 8, floor 1, Suite 509&510, 117292 Moscow
 H.E. Mr. Dimitar Dimitrov, *ambassador*
 tel. 70 95 124 33 57
 tel./fax: 70 95 124 33 59 e-mail: nkambmos@mail.tascom.ru

СКРАТЕНИЦИ

Августина Гулеска Хајдик

Скратениците се добиваат со скратување на одделни зборови или со спојување на почетните букви или групи букви од зборови што се внесуваат во состав на сложени називи.

а) зборовите се скратуваат со тоа што се пишуваат **само почетните букви** наместо целиот збор:

в.	=>	види, век, весник
в.д.	=>	вршител на должноста
г.	=>	господин
г. или год.	=>	година
ж.р.	=>	женски род
л.	=>	лице (во граматиката)
м.р.	=>	машки род
н.е.	=>	нашата (нова) ера
о.г.	=>	оваа година
о.м.	=>	овој месец
с.	=>	село
с.р.	=>	своерачно
т.	=>	точка
т.е.	=>	то ест
т.н.	=>	таканаречен

б) скратување на **латински зборови**

m.	=>	masculinum (машки род)
f.	=>	femininum (женски род)
n.	=>	neutrum (среден род)
l.c.	=>	loco citato (на преведеното место)
o.c.	=>	opus citatum (преведеното дело)
a.a.	=>	ad acta (во актите)
p.s ili P.S.	=>	post scriptum (по напишаното, по писмото)

в) Некои скратеници се пишуваат со големи букви:

В.П.	=>	воена пошта
М.П.	=>	место на печатот
Н.Б. или Н.В.	=>	нота бене (запамти)

г) скратениците се добиваат и со скратување на зборовите до **првата самогласка** во зборот.

бр.	=>	број
гр.	=>	град
и др.	=>	и друго
и сл.	=>	и слично
кн.	=>	книга
мн.	=>	множина (во граматиката)
на пр.	=>	на пример
по Хр.	=>	по Христа
пр. Хр.	=>	пред Христа
св.	=>	свеска
сп.	=>	списание
ср.р.	=>	среден род (во граматиката)
стр.	=>	страница
ст.ст.	=>	стар стил
чл.	=>	член

д) зборовите се скратуваат и до **првиот слог**:

арх.	=>	архитект
бел. или забел.	=>	белешка, забелешка
гимн.	=>	гимназија
ген.	=>	генитив
гор.	=>	горина
дем.	=>	деминутив
едн.	=>	еднина (во граматиката)
инж.	=>	инженер
проф.	=>	професор
студ.	=>	студент
им.	=>	именка
физ.	=>	физика
хем.	=>	хемија

f) зборовите можат да се скратуваат и до **вториот слог**

аугм.	=>	аугментатив
поет.	=>	географија
истор.	=>	историја
литер.	=>	литература
митол.	=>	митологија
неменл.	=>	неменливо (во граматиката)
поет.	=>	поетски
зоол.	=>	зоологија

е) мерките на метричкиот систем се скратуваат вака:

м	=>	метар
мм	=>	милиметар
цм	=>	сантиметар
дл	=>	десилитар
км	=>	километар
кг	=>	килограм
мг	=>	милиграм
г	=>	грам
т	=>	тон (тона)
хл	=>	хектолитар
л	=>	литар

e1) претходните скратеници може да се прикажат и со латинично писмо:

м	=>	метар
мм	=>	милиметар
цм	=>	сантиметар
дм	=>	десиметар итн.

д) зборовите се скратуваат и така што се поврзува првата и последната буква(и) со црточка:

д-р	=>	доктор
г-ѓа	=>	госпоѓа
г-ин	=>	господин
г-ца	=>	госпоѓица

з) скратеници се добиваат и од почетната и една или повеќе согласки од средината на зборот:

стсл.	=>	старословенски
пф.	=>	перфект (ивен)
импф.	=>	имперфект (ивен)
Згб	=>	Загреб

с) посебен тип скратеници:

ПТТ	=>	пошта, телефон, телеграф
РТВ	=>	радио-телевизија
САД	=>	Соединети Американски Држави
Трансшпед	=>	Транспорт и шпедиција
Фискултура	=>	физичка култура
УНЕСКО	=>	
ФИФА	=>	Скратеница од туѓи јазици
УНИЦЕФ	=>	

(Од "Правописот на македонскиот литературен јазик", Скопје, 1979, стр. 62-67.)

Доц.др.сц. Августина Гулеска Хајдиќ

IV. Меѓународен фестивал на монодрама во Битола

Победник "Минхаузен" во изведба на Вили Матула

Во организација на Домот на културата во Битола, а под покровителство на Министерството за култура на Република Македонија, на крајот на октомври се одржа IV. Меѓународен фестивал на монодрама во Битола. Во оваа манифестација земаа учество театарските уметници од Словенија, Бугарија, Хрватска, Југославија и Македонија. Хрватска ја претставуваше претставата "Минхаузен" во изведба на Вили Матула од Загреб, во режија на Борис Ковачевиќ и продукција на Мовенса. Меѓу десет претстави во фестивалска конкуренција жирито едногласно ја прогласи за најдобра претстава на фестивалот монодрамата "Минхаузен".

Наместо исправка: Ја објавуваме фотографијата со точни податоци: Метрополитот ги крсти Давид и Марта Давчеви од Риека.

Македонските спортисти на годината: **Индира Кастратовиќ**

СПОРТИСТ ЗА 2002 ГОДИНА

По традиција за најдобрите спортисти во Македонија за изминатата 2002 година се донесени повеќе ранг-листи со различни кандидати.

Десетте најдобри спортисти на Македонија во 2002 година според "Утрински весник" се:

1. Индира Кастратовиќ (ракомет), 2. Мирјана Бошевска (пливање), 3. Кирил Георгиев (шах), 4. Ванчо Каранфилов (стрелаштво), 5. Могамед Ибрагимов (борење), 6. Артим Шакири (фудбал), 7. Саша Кириќ (фудбал), 8. Дејан Недев (традиционално карате), 9. Милева

Велкова (ракомет), 10. Бранимир Јовановски (стрелаштво).

Најдобри во другите категории: најдобар млад спортист (Борко Ристовски (ракомет), најуспешен селектор Иван Кочовски (шах), најуспешен тренер Јошко Миленковски (одбојка), најуспешен тренер на млади спортисти Пеце Велјановски (ракомет), најуспешна репрезентација Машката шаховска селекција, најуспешната екипа Кометал Горче Петров (ракомет), најуспешен спортист - странски државјанин Андријана Будимир (ракомет).

Б. Ј.

Индира Кастратовиќ

ПЕХАРОТ ЗА МАКЕДОНЦИТЕ

По многу настојувања и залагања на МКД "Кочо Рацин" да организира спортски средби на националните малцинства, тоа неколку пати остварило делумен успех на одигрување средби со спортските екипи на некое

пријавени екипи, 8 присуствуваа на отварањето на Спортските игри на националните малцинства и тоа: МКД "Кочо Рацин", како претставник на Македонците, Албанците, Црногорците, Маџарите, Ромите, Словенците,

Србите и домаќините Италијани. За жал овој пат изостанаа Бошњациите, кои во Загреб се задржани на лекување поради затровање на храна.

Добро подготвени и опремени Македонците блеснаа во поли сјај победувајќи ги редум сите екипи во квалификационите средби на купот во мал фудбал и конечно пехарот се најде во рацете на водачот-спортменот на Македонскиот тим Симон Ѓулија-Мони кој

му беше врачан од водителот на спортскиот сектор на Италијанската Унија проф. Сергио Делтон.

За победничката екипа во дресот на МКД "Кочо Рацин" од Пула, низ квалификациите настапија: 1. Даниела Бошковиќ, 2. Симон Ѓулија-Мони, 3. Роки Домика, 4. Нихад Малагиќ-Џо, 5. Недељко Игњатиќ, 6. Давид Станојевиќ, 7. Сенад Хајдаровиќ, 8. Мирко Петроо-Микеле, 9. Данијел Мирчета и 10. Даниел Манојловски.

Освен тоа Македонската екипа во состав: Стево Колар, Ливио Чинко и Алдо Калчиќ освои и 3 место во бочање.

За материјално, техничко опремање и подготвеност, македонските спортисти од оваа голема средба ја истакнаа претседателката на друштвото Славица Сагадин-Славек која беше присутна во сите фази на припремите и што е најважно дресовите беа убави и навреме набавени. По неколку различни предлози, за игрите да станат традиционални средби на малцинствата, едногласно е усвоено да се одржуваат и натаму во Пула.

Со освојувањето на првото место Македонската екипа се здоби со право на организирање на наредни натпревари во идната година. Р. Д.

Екипата која го освои првото место, стојат: С. Ѓулија-Мони, А. Климан, С. Хајдаровиќ, М. Петроча-Микеле, Н. Малагиќ-Џо, Д. Манојловски; клечат: М. Јока, Д. Бошковиќ-Шеле, Р. Домика, Д. Мирчета, Д. Станојевиќ-

од малцинските друштва во Пула и околината. На збор се било прифатено и одобрено, но кога требало да се запне и активоста преточи во соодветни резултат, изостанувала акцијата, се губела волјата за натмошните ангажирања и напори.

Тоа што не успеале Македонците да остварат на глобален план, успеала Заедницата на Италијаните помогната од Народниот универзитет во Трст. На 20 и 21 септември оваа година во 12 часот, учесниците од 9

Трето место за екипата бочари: С. Колар, Л. Чинко и А. Калчиќ

ДЕТСКА РАДОСТ

ДЕДО МРАЗ МЕЃУ МЛАДИТЕ ИЛИНДЕНЦИ

На 29 декември 2002 година во салата на СД "Локомотива" од Риека, МКД "Илинден", за својот подмладок, младото поколение на неговите членови, организира детска радост пред Нова година, како во нивната средина да наврати и оваа година ДЕДО МРАЗ и на најмладите им подели подароци. На дочекот беа педесетина деца, со своите родители. Делејќи ги даровите Дедо Мраз на децата им порача да бидат добри, послушни, им посака добро здравје и радост, а на поголемите да добро да учат и добро да се однесуваат спрема постарите, а потоа на секое дете поединечно му даде пакетче.

Сестричките Валнеа и Нора Бан со дело Мраз

Пред да дојде Дедо Мраз во салата беше организирана мала приредба за децата, на која настапи фолклорната група *Илинденки*, предводена од **Лидија Ѓоревска**, 13-годишниот армоникаш **Даниел Томљеновиќ**, а неколку деца ги рецитираа своите песнички подготвени за оваа приредба, меѓу кои убаво рецитираше петгодишната **Нера Бан**.

За оваа и вакви приредби секако се потребни средства за кои во *Илинден* ми рекао дека изнајдуваат дел средства од донатори, а дел заштеден преку годината, за на овој начин младите радосно да влезат во Новата година.

В. Настески

ВОВЧЕТО

Вовчето за Глумово,
во паркот кај езерото,
ми го плени секавањето

Зачадено, забивтано,
Бавно, полека, застани!
Од кроце, покроце...

"Од кроце, покроце"
Тропаат тркалата
"Штом брзаш, не возам!"

Во вагоните студено
прозорците смрзнати,
Машината, жешка, спотната.

"Полека, покроце!"
"Ха, таму, наваму!"
"Ха, така, навака!"

Види зелка, застани"
Види зајак, избегај!
Ги реди страниците.

Поскокнува, подрипнува,
во ритмот на тркалата
и песната на птиците.

Р.Д. Пула

Зима дојде

На улочка мала,
деца полно има,
и врева се крева,
дека дојде зима.

Радосно сите пеат:
"Ајде деца надвор,
да направиме топки три
и да разлизгаме ски".

Низ улочка бела,
бега зајченце сиво,
низ грмушки рипа
како маченце диво.

А пак Розка мала,
сал и вика на мама,
да и даде санка
и да се лизга сама.

Надежда Жагар, Оснек

СНЕГУЛКИ

Снегулки покриле
небо бело
и град и село.
Ко ѕвездички бели, светат
разиграно
насекаде летат.

Снегулчиња бели
весели смели
паѓаат ли паѓаат
и весело се паѓаат.
На прозорецот седат
братче и сестриче
весело ги гледат
снегулчињата ги следат
со рачиња плескаат
радосно трескаат
од радост пеат
се задираат и смеат.

Паѓајте, паѓајте
снегулчиња бели
весели смели
паѓајте паѓајте
снегулчиња бели
покријте земја цела
со снежна покривка бела.

Стојна (Соња) Русева, Загреб

Специјалитети од домашното огниште

Пилешко со јуфки

За 5 лица – потребен е следниов материјал: 1 кг. пилешко месо, 50 гр. путер, 2 свежи пиперки, 100 гр. салца, 250 гр. јуфки, 100 гр. масло, 200 гр. кромид, 3-4 чешниња лук, 1 децилитар вино-бело, 1 китка магдонос, сол и црн пипер по вкус.

Начин на приготвување

Пилешкото месо се сече на парчиња, се посолува и во одреден сад пропржува на загреана плитка маснотија да добие жолта-дукат боја. Потоа се додава ситно исечен кромид, лук, свежи пиперки, ситно сечен магдонос, црн пипер, салца, сето тоа се промешува и остава уште 5 минути да пропржи. Му се додава 1 децилитар вода, виното, путерот и продолжува да се динствува се додека месото не омекне. Кога месото ќе биде варено се дотерува по вкус и се сервира во одредена чинија со предходно сварени и топли јуфки. При сервирањето јуфките се преливаат со сосот од месото и месото се реди преку јуфките.

Телешка шницла

За 5 лица е потребен следниов материјал: 750 гр. месо без коска, 100 гр. кашкавал, 5 гр. сол, 30 гр. брашно, 100 гр. маснотија, 100 гр. шунка, 3 јајца, 500 гр. презли и 1 лимон.

Начин на приготвување

Се зема дел од телешко или свинско месо за шницли, се отсекува, посолува и во средината се поставува парче шунка и кашкавал, потоа се преклопува и панира во брашно, јајца и презла и се пржи во тавче со загреана длабока маснотија од двете страни, се додека добие дукат боја. Така приготвената шницла се сервира во одредена чинија, се гарнира со помфрит и преку неа се става парче лимон.

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ!

Ве молиме за соработка со ваши мислења, ставови и погледи.

Вашиите написи, коментари, огласи, реклами, соопштенија и друго треба да пристигнат на Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш тие го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на адреса на ова списание стануваат негова сопственост, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главен уредник:

БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ

Редакција:

Марко Паризоски (Загреб),

Владо Настески (Риека),

Ивица Луетиќ (Сплит),

Слободан Кузевски (Осијек),

Ратко Димовски (Пула),

Августина Гулеска - Хајдиќ (Задар).

Компјутерска обработка: Љупчо Таневски

Лектура: Августина Гулеска - Хајдиќ

Ova glasilo tiska se uz materijalnu potporu

Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Nakladnik: Zajednica udruga Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1, tel./fax: 01/4872-655

За издавачот: ИЛИЈА ХРИСТОДУЛОВ

Tisak: Gradska tiskara Osijek d.d.

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992. g.) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete - Sektor informiranja - 14.7.1993. g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/7-94-01 od 10. svibnja 1994. g. ova tiskovina oslobođena je plaćanja poreza na promet.

MAKEDONSKA NOĆ U HOTELU "PULA"

"BOEMI" ISPUNILI PLESNI PODIJ

Predsjednica Makedonskog kulturnog društva "Kočo Racin" Slavica Sagadin veli da društvo okuplja oko 250 članova od kojih oko 120 aktivnih. Zadovoljna je položajem Makedonaca koji su prihvatili Istru kao svoju drugu domovinu.

- Makedonci su prilagodljivi. Mi smo otvoreni, prirodni ljudi, veli ona

PULA - Prekjučer navečer održana je osma po redu Makedonska noć u hotelu Pula koju je organiziralo Makedonsko kulturno društvo Istarske županije "Kočo Racin" iz Pule. Tom prigodom proslavljen je i dolazak pravoslavne Nove godine.

Kostadinke Velkovska pjeva uz pratnju "Boema" iz Bitole

U pozdravnoj riječi predsjednica ovog društva Slavica Sagadin čestitala je svima Novu godinu i naglasila da se 2003. godine slavi 100 godina od ilindenskog ustanka, čija obljetnica predstavlja i najveći makedonski državni praznik. Svečanosti su prisustvovali i predstavnici drugih nacionalnih manjina koje djeluju u Puli, kao i predstavnici Zajednice Makedonaca Hrvatske, te Fabrizio Radin u ime Županije, Eros Čakić u ime Grada te Šime Vidulin u ime gospodarske komore. Pročitani su i telegrami pulskog gradonačelnika Luciana Delbianca, saborskog zastupnika i doktora makedonistike Zlatka Kramarića te makedonskog veleposlanstva.

Program su svojim nastupom otvorili dječja skupina "Zvezdice" koja je izvela nekoliko recitacija, nakon čega je slijedila podjela cvijeća zaslužnim članicama Društva. Članice okupljene u zboru "Lenka" i praćene grupom "Makedonske čalgije" iz Pule izveli su splet makedonskih pjesama. Kada su zasvirali i zapjevali "Boemi" iz Bitole, ljudi su odjednom ispunili plesni podij i zaplesali. Svečanost

je nastavljena nastupom glumice i šansonjerke Kostadinke Velkovske te još jednom "Zvezdica". Slavlje se nakon toga nastavilo do kasno u noć.

Tijekom večeri zamolili smo za kratak razgovor Slavicu Sagadin koja nam je rekla da "Kočo Racin" okuplja oko 250 članova od kojih oko 120 aktivni. Kaže da je vrlo zadovoljna položajem Makedonaca koji su prihvatili Istru kao svoju drugu domovinu. Dodaje da u vezi toga ni u Hrvatskoj ne bi ništa promijenila, jer je suživot na nivou. Doduše, kaže, da ima više radnih mjesta bilo bi bolje. "Makedonci su prilagodljivi. Mi smo otvoreni, prirodni ljudi", zadovoljno ističe. U okviru njihovog društva djeluju i pjevački zbor i sportska ekipa, pa su malonogometna i boćarska ekipa postigle izvrsne rezultate na prošlogodišnjem natjecanju nacionalnih manjina koje je organizirala Talijanska unija. U planovima su organizacija

Pulske snage - zbor "Lenka" i "Makedonske čalgije"

izložbe podzemnih minerala iz Makedonije u svibnju, te smotra nacionalnih manjina za dan Istarske županije u rujnu, za što im je podršku dao i župan Jakovčić.

M. Radić, 13. siječanj 2003. god.

МАЛ БИТОЛСКИ МОНМАРТР

БИТОЛА 2003

